

Šiame numery

Kai vėliavai pamirštame stiebą.
Tarptautinės baltiškiosios studijos.
Kultūros židiny New Yorke.
Vienišasis Jono Rimšos kelias.
Vladas Jakubėnas apie
"Kornevilio varpų" pastatymą.
Ar prof. Pranas Skardžius
yra puristas?
Lietuviškų maršų kūrėjui
Broniui Jonušui 75 metai.

Kertinė paraštė

Kai vėliavai pamirštame stiebą

Iš tikrųjų, yra didelis nepatogumas, tikras vargas, kone situacija be išeities, kai tiesiogine ar simboline prasme šitaip atsitinka. Ir kaip tik šitaip įvyksta, kada kokios nors iškilmės kulminacijai vėliava ir stiebas yra būtinai abudu. Nes kagi tu žmogus darysi vien tik su vėliava be stiebo arba su stiebu be vėliavos.

Yra dar ir antra "bėda". Jei stiebo ir neužmirštame, tai ne visada pavyksta mums vėliavą ir stiebą atitinkamai suderinti. Smarkuoliškoji ir neapgalvotoji veikloje neretai pasitaiko, kad prie milžiniškos sekvojos kamieno pririšame vėliavėlę tik kišeninės nosinaitės dydžio, o kartais Karo muziejaus bokšto ar Kapitolijs rotundos gigantiskas vėliavas bandome prisegti prie smilgos stiebelio.

Šitie nuovokos stokos ir išsiplašymo įvaizdžiai peršasi, kai pagalvojai apie visokeriopą ir kilią besiverčiančią mūsų veiklą. Kiek čia vis dėlto daug to stiebinio pamiršimo ir tų vėliavų pertempto kilnojimo, kur nebūtina, ir vėliavų nuleidinėjimo, kur jos turėtų plėvėsuoti.

Apsčiai tokio nesusigaudymo randame, kai dirsteliame ir mūsų visuomeninio ir kultūrinio darbo barus ir jų tarpusavio kaimyniškus santykius. Svorio, vertės ir prasmės čia neretai visai pasimetam. Kad nepasiliktumė vien tik simbolių plotmėje, grįžkime į konkrečius gyvenimo faktus. Net ir vėliavos stiebas čia gali būti visai nesimboliškas, o tikras. Tokį neišvengiamą, aukštą ir metalinį lietuviškai vėliavai vietos bendruomenės pastatė prie parapijos mokyklos Marquette Parke, Chicagoje. Labai puikūs, pagirtinas darbas, nors ir nepaminklinis. Tokių stiebų visur čia šimtai prie valdžios bei savivaldybių pastatų, parkuos, prie krautuvų, apsipirkimo centrų, apartamentinių namų kiemuos ir kur tik nori. Bet mes iš savo marketparkinio stiebo padarėme beveik stabą: jo atidengimo iškilmės buvo pravestos tie-

sio atlaidinių iškilingumu ir žmonių minios buvo sušauktos kaip į kokį stebuklą.

Tuo tarpu kokio dėmesio sulaukė "Lietuvių Enciklopedijos" pabaigtuvės? Juk tai yra pats didžiausias, tikrai paminklinis, išieivij labiausiai įprasminas darbas. Ar buvo plačiai kolonijose ruošiamos jos užbaigimo dienos, kai mes su viešais pristatymais jau esame įpratę gerbti beveik kiekvieną naujai pasirodžiusią knygėlę? Gi mūsų intelektualinio ir organizacinio ryžto viršūnė — 36 tomiai "Lietuvių Enciklopedijos" (pirma kartą mūsų tautos istorijoje) sutikti su kur kas mažesniu entuziazmu negu kartais vienus niekus kalbant koks nors kongresmanas Vasario 16-tos iškilmėse. Tuo tarpu Enciklopedijos pabaigtuvių iškilmės — akademijos turėjo siūbteleli per visas laisvojo pasaulio lietuvių kolonijas, gal net anieji metai pavadinti "Lietuvių Enciklopedijos" pabaigtuvių metais.

Bet jau taip yra. Ir vargu ar mums kada ateis į galvą vietoj eilinio kongresmano ir Vasario 16-tos minėjimą pasikviesti Bernardą Brazdžionį, vargu ar iškilmės programą pajavairinsim tam reikalui naujai užsakytomis mūsų kompozitorių dainomis ir kitais kūriniams. Atrodo, jog mes čia gyvename ir nematome, ką panašius iškilmų ir jubiliejų progomis daro ta pati Amerika, kai savo 200 metų nepriklausomybės sukakčiai užsako naujas operas, muzikos, meno ir mokslo veikalus. Tik jie, o ne vėliavų stiebai, ir išliko amžinais įvykiu paminklais kultūriname tautos lobyne.

Deja, mums vis dar labiau imponuoja nors ir trumpamžė valdžia negu išliekančios kultūros sritys. O jos pamiršamos net būti Kultūros židinio atidarymo iškilmės Brooklyne, N. Y. Šitai čia minime, nieko asmeniškai (Nukelta į 2 psl.)

TARPTAUTINĖS BALTIŠKIOSIOS STUDIJOS

Pašnekesys su prof. Tomu Remeikiu, ketvirtosios baltiškųjų studijų konferencijos organizacinio komiteto pirmininku

Š. m. gegužės mėn. 16-19 d. Illinois universitete, Chicagoje, įvyksta jau ketvirtoji Pabaltijo studijų konferencija, kurią ruošia Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugija (Association for the Advancement of Baltic Studies, trumpai vadinsime AABS) ir Illinois universitetas. Visa akademinė programa vyks Illinois universiteto pastate — Chicago Circle Center, kuris yra prie Halsted ir Polk gatvių. Visi, besidomintys Pabaltijo problemomis, yra kviečiami dalyvauti. Registracijos mokestis yra \$15.00 visai konferencijai arba \$4.00 vienai dienai (studentams pusė kainos). Iškilmingas konferencijos užbaigimo banketas įvyks gegužės 18 d. McCormick Inn, kainą asmeniui \$15.00.

Visais reikalais galima rašyti tokiu adresu: Conference on Baltic Studies, Calumet College, East Chicago, Indiana 46312; arba skambinti telefonu (312) 471-0877.

Ankstesniuose "Draugo" kultūrinio priedo puslapiuose konferencijos programa esame spausdinę pasikalbėjimus su Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugijos pirmininku prof. Rimvydu Šilbajoriu ir artėjančios ketvirtosios baltiškųjų studijų konferencijos mokslinės programos komiteto pirmininku prof. Vytautu Vardžiu. Šį kartą trečiuoju pašnekesiu užkalbinam ketvirtosios konferencijos organizacinio komiteto pirmininką prof. Tomą Remeikį.

— *Esate ketvirtosios Baltiškųjų studijų konferencijos Organizacinio komiteto pirmininkas. Sakykite, kaip apilai visas konferencijas paruošimo darbas vyksta, kokie rūpesčiai?*

— Darbas esame pasidalinę. Mokslinės programos reikalais rūpinasi Programos komitetas, kuriam vadovauja prof. Vyt. Vardys. Man tenka vadovauti organizaciniam komitetui, kurio užduotis yra sudaryti konferencijai sąlygas. Prof. Rimvydas Šilbajoris, kuris šiuo metu eina Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugijos (Association for the Advancement of Baltic Studies — AABS) prezidento pareigas, taip pat talkininkauja konferencijos ruošoje. Darbas jau beveik baigtas, ypatingų rūpesčių neturime. Reikia pasakyti, kad programa buvo sudaryta labai greitai ir palyginti sklandžiai, nes, atrodo, yra mokslininkų pritarimas tokiems suėjimams ir yra nemažai žmonių, kurie dirba Baltijos studijų srityje. Organizacinių vargų taip pat daug nebuvo. Mus prigludžia ir globioja Illinois universitetas Chicagoje. Didžiausias organizacinis darbas yra informuoti narius ir visuomenę apie konferenciją. Konferencijoje dalyvaus dau-

giau kaip šimtas mokslininkų: paskaitininkų, sekcijų vadovų ir komentatorių. Tikimės, kad Chicago baltiečiai taipgi gausiai dalyvaus konferencijos darbuose.

— *Kodėl ketvirtajam suvažiavimui parinkta vieta Chicago? Ir kodėl šį kartą visos suvažiavimo vadžios yra lietuvių rankose?*

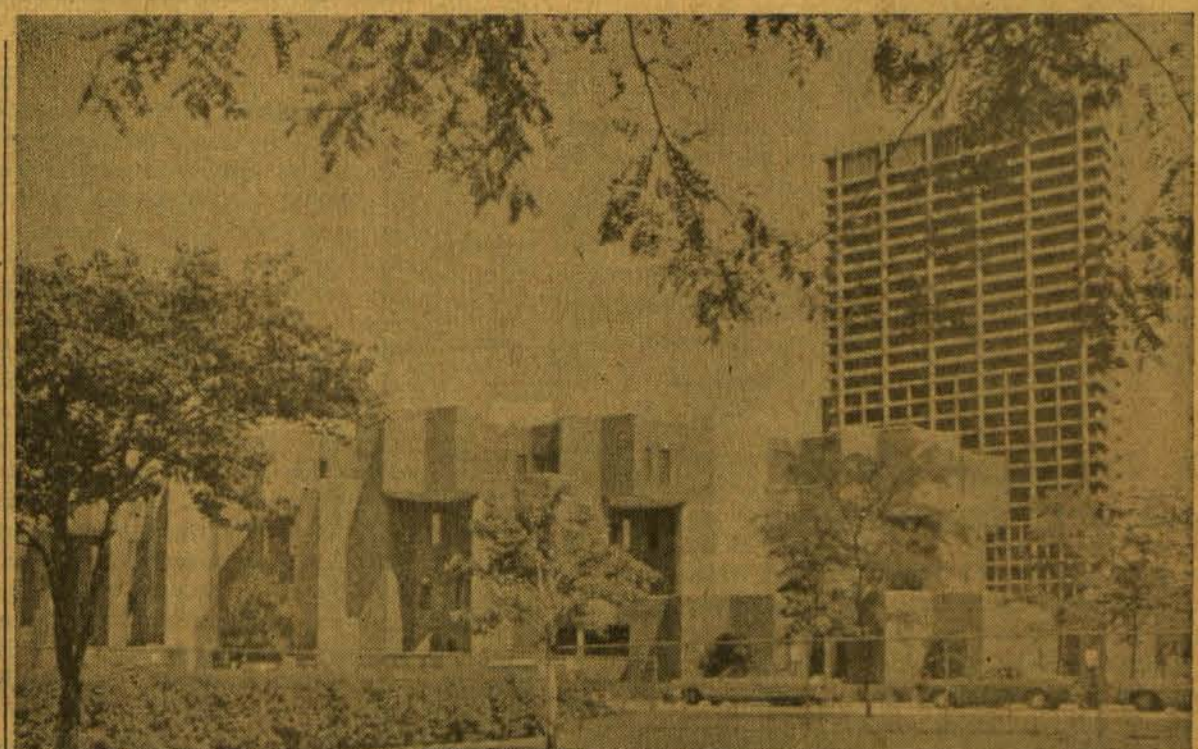
— Konferencija yra jau buvusi rytiniame Amerikos pakraštyje (University of Maryland), vakariniame pakraštyje (California State University, San Jose, Calif.) bei Kanadoje (University of Toronto). Atėjo laikas ir viduriniams vakarams. Chicago buvo parinkta dėl to, kad čia yra didelė baltiečių ypač lietuvių koncentracija. Dalinai dėl to ir šios konferencijos organizavimas atsidūrė lietuvių rankose, nes Chicagoje lietuviai gali suteikti tvirtiausią pagrindą konferencijai. Bet to fakto, kad šį kartą lietuviai sėdi konferencijos valdyboje, nereikėtų laikyti nepaprastu. Pačioje AABS organizacijoje mokslininkų tautybė yra antraiškas dalykas ir, nors neformaliai bandoma tam tikrą tarptautinį balansą palaikyti,

Dr. Tomas Remeikis
Nuotr. K. Cikotos

tautybė nėra sąlyga organizacijos veikloje ar vadovybėje dalyvauti. Šį kartą lietuvių dominavimas organizacijos ir konferencijos viršūnėje yra didele dalimi dėl minėtų palankių aplinkybių susiklostymo.

— *Kokia būtų aplamai Jūsų nuomonė apie šį bendrą baltiečių mokslininkų sambūrį (The Association for the Advancement of Baltic Studies) ir ar pakankamai jame reiškiasi lietuviai?*

Illinojaus valstybinio universiteto Chicago Circle Campus detalė. Čia š. m. gegužės mėn. 16-19 d. įvyks Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugijos (The Association for the Advancement of Baltic Studies) ketvirtoji konferencija.

— Reikia atsiminti, kad AABS buvo įsteigta tik 1968 m., tuoju po pirmos Baltiškųjų studijų konferencijos Maryland universitete. Nežiūrint tokios "valnystės", organizacija jau atliko nemažai darbų. Jau įvyko trys bendros konferencijos, dvi specialios konferencijos literatūros klausimais Ohio universitete, speciali konferencija California State universitete apie Baltijos kraštus antrajame pasauliniame kare. AABS yra išleids pirmą dviejų konferencijų darbų santraukas, trečiosios konferencijos pilnus darbus. Jau antri metai kaip leidžiamas *Journal of Baltic Studies*, draugijos mokslinis žurnalas. Manau, kad atlikti darbai liudija, jog tokia mokslininkų sąjunga buvo reikalinga. Yra kolegų, kurie į AABS žiūri skeptiškai, kaip į išgalę laimėti platesnį akademinį eivų organizaciją, kuri vargu pripažinimą. Yra manančių, kad užtenka vien amerikiečių akademinių organizacijų bei žurnalų Pabaltijo studijoms nagrinėti. Man atrodo, kad tokie argumentai neturi pagrindo. Gyvename specializacijos amžiuje, ir daugumas Pabaltijį liečiančių studijų negalėtų patekti į bendras konferencijas ar žurnalus, nežiūrint koks tokių studijų mokslinis lygis. Tokių geografinė prasme apribotų mokslinių draugijų skaičius, bent Amerikoje, nemažėja, o didėja, jos laimi ir akademinį pripažinimą. Faktas, kad visos AABS organizuotos konferencijos buvo universitetų globojamos, taipgi daug ką apie tokią pripažinimą sako. Todėl esu įsitikinęs, kad ši organizacija atlieka labai reikalingą darbą, ne vien sudarydama forumą tarpdisciplininiams ir palyginamajam baltų problemų svarstymui, bet ir ugdydama susidomėjimą baltiškais tyrimais ir baltiškais problemomis.

— *Ar šisai baltiečių sambūris yra tik labiau brūdėjimas savuotėje, ar stengiamasi ir ar pavyksta jį padaryti tarptautinio dėmesio susilaukiančiu. O jei taip, tai kaip šio baltiečių mokslininkų sambūrio veikla (suvažiavimai, leidiniai ir t. t.) yra kotiruojami įvairių kraštų mokslo institucijų ir jų leidinių puslapiuose?*

— Aišku, iš karto prasiveržti į tarptautinius vandenius neįmanoma. Bet ir per labai trumpą AABS veiklos laiką jau pasisekė užmegzti ryšius su eile pasaulio mokslinių institucijų. AABS keičiasi leidiniais su eile bibliotekų ir mokslinių tyrimo įstaigų. Veikloje aktyviai dalyvauja ir ne baltai mokslininkai. Yra ry-

šios gyventojų supratimą, ko negali padaryti mokslininkai, gyveną savo tėvynėse. Nesakau, kad nėra ribų tokiam vaidmeniui ir kad mokslininkai Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje nėra pasiekę didelių laimėjimų, tačiau visoje eilėje sričių, kurios turi politinę reikšmę (pvz. istorija), išeivijos mokslininkai gali daug objektyviau pasidaryti. Dirbdami gryną mokslinį darbą, nevaržomi jokių oficialių dogmų, mes padedame pasauliui teisingiau ir tiksliau suvokti mūsų tautų praeitį ir dabartį. Tad galutinėje išvadoje reikia pasakyti, kad tokia organizacija, kaip AABS, savo veiklos pasekmėse yra prasminga ir žiūrint tautinio intereso žvilgsniu.

Kiek tai liečia lietuvių dalyvavimą AABS veikloje, reikia išreikšti šioji tokį nepasitenkinimą. Nors vadovybės plotmėje lietuvių čia yra atidavę deramą duoklę, tačiau aplamai mūsų dalyvavimas šioje organizacijoje yra per menkas. Mūsų akademikai yra arba labai jau nerangūs ir neveržlūs, arba gal jau ir nemato prasmės tokiai organizacijai priklausyti. Tačiau, po truputį, organizacijai stiprėjant, ir lietuvių duoklė, atrodo, didėja ir, reikia tikėtis, eventualiai pasieks latvių ir estų organizacijoje dalyvavimo skaičių.

— *Ar daug yra ne vien lietuvių, latvių ir estų, bet ir kitų tautybų mokslininkų, įsitraukusių į šio sambūrio veiklą ir bendradarbiaujančių specialiai įvairiosios Baltijos kraštų ir tautų problemomis? Būtų įdomu vieną kitą pavardę ir jų dėmesio kryptį čia sužinoti?*

— Statistikos apie ne baltų dalyvavimą AABS veikloje neturiu. Bet, kaip pavyzdį, paimkime šios konferencijos dalyvius. Lingvistikos srityje dalyvauja amerikiečiai profesorai: David Robinson iš Ohio u-to, William Schmalstieg iš Pennsylvania St. u-to, Gordon Ford iš Northern Iowa u-to. Istorijos sekcijoje dalyvauja eilė vokiečių istorikų, kurių tarpe pažymėtinas Manfred Hellmann iš Muensterio u-to, (Nukelta į 2 psl.)

šiai su tokiais organizacijomis kaip Baltisches Historische Kommission — vokiečių istorikų baltistų draugija. Tarptautinė organizacijos pobūdį rodo net ir šioje konferencijoje dalyvaujant amerikiečiai, vokiečiai, anglai, suomių ir švedai mokslininkai. Konferencijos yra skelbiamos akademinėje spaudoje ir jų aprašai yra pasirodę eilėje žurnalu. Tad, apskritai paėmus, atrodo, kad galimybė prasiveržti į platesnį mokslinį pasaulį, gauti jo pripažinimą yra. Nemažai ta linkme jau ir pasistūmėta.

— *Kokio dėmesio ir kokio vertinimo sambūris yra susilaukęs okupuotose tėvynėse ir jų spaudoje?*

— AABS, kaip akademinė organizacija, žiūri į problemas iš grynai mokslinio taško ir todėl savo esmė šio organizacija nepriimtina sovietiniam režimui. Ne nuostabu, kad keliose užuominose okupuotų tėvynių spaudoje ši organizacija buvo traktuota arba negatyviai arba sarkastiškai. Tačiau yra žinoma, kad Pabaltijo mokslininkai labai domisi šios organizacijos veikla ir norėtų prie jos mokslinio darbo prisijungti. Deja, politika moksliniam bendravimui yra pastačiusi sunkiai nugalimas kliūtis.

Lietuvių kultūros židiny New Yorke

New Yorko lietuvių kolonija yra gausi, bet mažiau koncentruota, negu pvz. Chicagoj, Toronte ar kituose miestuose. Pirmosios imigracijos lietuviai gyveno labiau suglaustame rate ir buvo pasiekę gražių rezultatų, pastatydami savas bažnyčias, sukurdami parapijas ir klubus. Naujoji ateivių banga tačiau neilgai būrėsi Williamsburge, Masspeth ir kituose Brooklyno lietuvių centruose. Senesniam kartai nykstant, o naujam išsikirstant po New Yorko ir apylinkių priemiestius, pradėjo silpnėti seniau sukurtos lietuviškos parapijos, klubai ir organizacijos. Kilo klausimas, kaip sustabdyti New Yorko lietuvių "emigraciją" ir priemiestius ir kaip suburti lietuvius, ypač naujos kartos jaunimą po vienu stogu. Sekdami lietuvių spauda, niujorkiečiai stebėjo lietuvių jėgų iškūrtą Chicagoje, jaunimo centro veiklą ir jautė, kad New Yorkui taip pat labai reikalingas lietuviškos veiklos židinys. Tuo pačiu metu, 1951 metais, Brooklyne įsikūrė lietuvių pranciškonai irgi pradėjo dirbti naujų patalpų. Pranciškonų vedamas didelis kultūrinis ir pastoralinis darbas veržėsi į naujus akiračius, bet darbo sąlygų ir erdves trūkumas slopino jų pastangas. 1963 m. New Yorko Lietuvių Bendruomenė ir paskiros organizacijos kreipėsi į pranciškonus ir išreiškė žodžiu tai, kas jau seniai glūdėjo niujorkiečių mintyse — reikala statyti naują New Yorko lietuvių centrą. Pritariant lietuvišką parapiją klebonam, Kunigų Vieniui ir daugeliui organizacijų bei pavieniui asmeniui, 1964 metais pranciškonai ėmėsi žygių lietuviško židinio statybai. Tuometinis pranciškonų provincijos kun. Leonardas Andriekus pavedė tinkamo sklypo ieškojimą, nupirkimą ir statybos organizavimą Brooklyno vienuolyno viršininkui kun. Juvenaliui Liaubai. Šiam darbe jam ypatingai daug padėjo ir kun. Petras Banūnas, Darbininko administratorius. Sklypo

Kultūros židinio ir lietuvių pranciškonų vienuolyno bendras vaizdas Brooklyne, N. Y. Nuotr. R. Kisieliūnas

ieškojimas, pirkimas ir įvairios legalios klijūtys užėmė labai daug laiko. Tik 1968 metų gale buvo galutinai įsigyta keletas namų pločio nuosavybė gražiam Highland parko rajone, kiek galima arčiau prie netoliese susikūrusių Woodhaven, Richmond Hill ir tolimesnių Long Island lietuviškų kolonijų. Buvo suplanuota pastatyti centrą, į kurį būtų galima perkelti pranciškonų vienuolyną, koplyčią, laikraščio ir knygų spaustuve, Darbininko redakciją ir administraciją. Šalia to buvo planuojama pastatyti didelę salę ir patalpas susirinkimams, organizacijų posėdžiams, mokyklai ir sportininkams. Pranciškonams sudėjus savo sutaupus į sklypo pirkimą ir legalines išlaidas, statybos lėšų telkimui buvo pakviestos lietuvių organizacijos, Darbininko puslapiuose nuolatos buvo prašoma ir raginama aukoti židinio statybai. Buvo skelbiami aukotojų sąrašai, vedama kartoteka ir organizuojami aukų vajai. Persiorganizavus pranciškonų vadovybę, provinciolu tapo kun. Jurgis Gailliusis, Brooklyno vienuolyno viršininkas — kun. L. Andriekus, o židinio statybos reikalių vedė — kun. P. Baltakis. Ši vadovybė visomis jėgomis ir išgalė-

mis rėmė statybos organizavimą ir siuntė pranciškonus į visuomenę, ieškodami finansinės paramos. Ieškant pastovių įplaukų, kun. P. Baltakis pastangomis 1970 m. buvo suorganizuotas pranciškonų rėmėjų būrelis ir gautas leidimas populiariems "bingo" lošimams, kurių pelnas būtų skiriamas židinio statybai. Aukų vajams neatnešant pageidaujamo rezultato, 1972 m. buvo sukurta antra bingo lošimų grupė, kuriai leidimą gavo New Yorko Lietuvių atletų klubas ir rėmėjai. Bingo organizacijų sušauktos pajamos įkvėpė naujas pastangas židinio statybai kuo greičiau įvykdyti.

Būsimoji židinio senosios patalpos tuo tarpu jau virė lietuvių kultūrinis gyvenimas. Pirmieji čia rado pastogę New Yorko skautai ir atletų klubo sportininkai. Ilgainiui visos organizacijos čia ruošė susirinkimus, posėdžius, suvažiavimus ir vaišes. Numatytas ateičiai pastatas buvo atremontuotas ir pagerintas visuomenės naudojimui. Čia įsikūrė vyrų choras "Perkūnas", buvo rengiamos dailininkų parodos, kultūrinės popietės ir jaunimo pamaldos. Ši veikla dar labiau padarino ir įrodė naujų,

Kultūros židinio atidarymo iškilnių garbės prezidiumas. Iš kairės į dešinę: A. Vakselis, dr. J. Kazickas, J. Štepetys, prof. J. Baltakis, J. Gailis, dr. K. Vailūnas, vysk. V. Brizgys, vysk. Fr. Mugavero, Tėv. J. Gailliusis, OFM, A. Simutis, kun. J. Borevičius, SJ, V. Abraitis, Tėv. Baltakis, OFM, E. Mickeliūnienė. Nuotr. R. Kisieliūnas

vo rankose ir turime visus suvažiavimo vaizus?

— Deja, latviai ir šioje konferencijoje pateiks daugiausia referatų ir dalyvių, nors šį kartą ir lietuvių įnašas jau bus didesnis negu Toronto u-tė vykusioje trečiojoje konferencijoje 1972 m. Situacija yra tokia, kad latvių ir estų akademikų skaičius proporcingai yra didesnis negu lietuvių, ypač tų, kurie dirba akademinėse institucijose. Latviai, be to, yra labai veržlūs. Tai atspindi ir sambūrio veikloje. Net pati AABS taip pat buvo daugiausia latvių iniciatyvos rezultatas. Bet, kaip mums žinia, balansai keičiasi, ir manau, kad netolimoje ateityje lietuvių akademikai prideramai pradės dalyvauti AABS veikloje.

— Ar baltiečių mokslininkų suvažiavimas Chicagoje yra labiau grynai uždaras akademinio

klodo įvykis, ar jis skirtas ir plačiajai visuomenei, visai Chicago lietuvių?

— Konferencija yra grynai akademinio pobūdžio, siekiame išlaikyti kuo aukštesnį mokslinį lygį. Tai nereiškia, kad konferencija skirta tik specialistui. Kiekvienas samoningas ir išprusęs individas ras konferencijos programoje daug įdomaus ir naudingo. Mes nuosirdžiai kviečiame, tiesiog maldaujame, visą Chicago lietuvių konferencijoje dalyvauti ar bent užsukti pasislyti, ką mes ten darome.

— Kas, Jūs, nuomone, šį kartą bus šio suvažiavimo apimtys ir jo temose tikrai išskirtinis, ko neišgirsti, nepamatyti, nedalyvauti būtų tikrai nuostolis?

— Pirmoje vietoje tai yra tarptautinė konferencija pilna to žodžio prasme, skirta specifi-

niai Pabaltijo klausimams nagrinėti. Vien šis faktas turėtų konferenciją padaryti svarbia ir prasminga kiekvienam, besidominciam tos geografinės erdvės ir jos tautų padėtimi bei likimu.

Antroje vietoje, manau, yra svarbi ta platesnė perspektyva, kurią šio pobūdžio konferencijos gali suteikti. Per dažnai mes nagrinėjame vien tik savo problemas iš labai siauro, vidinio, izoliuoto taško, užmiršdami, kad mūsų tautų išsivystymas buvo glaudžiai įtakotas daug platesniu mastu pasireiškusių istorinių jėgų. Šioje konferencijoje bus galima bent šiek tiek pažvelgti į Pabaltijį iš lyginamojo ir išorinio požiūrio.

Galy gale dalyvauja eilė ne baltų, kurių žvilgsnis į baltų tautas ypač gali būti įdomus ir provokuojantis tolimesnes studijas.

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

nekalindami, o tik pabrėždami bendrąjį mūsų nesuigaudymą, rodo, taip elementarius dalykus. Štai už garbės stalo iškilnėje (žiūr. nuotr. šiame psl.) susodinti vien tik politikai, visuomenininkai, verslininkai, dvasiškiai. Visi labai geri žmonės, visi labai reikalingi. Bet kurgi kultūrininkai — kūrėjai, mokslininkai?

erdvesnių patalpų reikalingumą.

Senoms ir būsimoms patalpoms prigijo Kultūros židinio vardas. Po keletos pakeitimų, galutinai buvo paruoštas patalpų projektas, o 1972 metais pradėta pati statyba. Planus paruošė architektas Antanas Vytutis, o statybą apsiėmė įvykdyti šiek tiek lietuviams gimininga Elite Const. bendrovė. 1972 m. lapkričio mėnesį buvo pašventinti židinio pamatai, 1973 m. gegužės mėn. iškeltas ant stogo vainikas.

Nuolatoto tuštėjantis statybos fondas buvo papildomas naujais vajais ir parengimais, kurių pelnas įgalino tolimesnį statybos vykdymą. Vienam tokiam vajaus baliuje buvo surinkta apie 50,000 dol.

Talkininkų ir aukotojų dėka 1973 m. gruodžio 1 dieną New Yorko Kultūros židiny buvo atidarytas visuomenės naudojimui. Ta proga buvo suruoštas didelis rėmėjų ir aukotojų banketas jau naujoje salėje. Pimažant židinio griausmingai nuskambėjo Lietuvos himnas, ir pagaliau po dešimt metų niujorkiečiai pasijuto savo namuose.

Kultūros židinio dedikacija — pašventinimas ir iškilmingas atidarymas buvo suruoštas šiu metų vasario mėn. 10 dieną. Dalyvaujant Brooklyno diecezijos vyskui Francis Mugavero, vyskui V. Brizgiui ir kitiems kunigams, buvo atlaikytos iškilmingos šv. Mišios ir atliktas dedikacijos aktas bei aukotojų pagerbimas. Prieš tai pats vysk. F. Mugavero, didelis lietuvių draugas, pašventino naujas patalpas. Vėliau įvyko meninis koncertas, kurio programą atliko solistai Gina Čapkauskienė ir Kazys Yakutis. Dedikacijos iškilnės buvo dalis lietuvių kultūrinio festivalio, kuris prasidėjo jungtine dailės paroda ir baigėsi Vasario 16-tos minėjimu.

Pažvelgus į pereinę dešimtys metų pastangas, kyla įdėto darbo, nugalėtų kliūčių ir pasiektų laimėjimų prisiminimai. Prieš akis stovi daugybė veidų ir pavardžių — aukotojų, rėmėjų, talkininkų, darbininkų ir organizatorių. Visiems tenka gili lietuvių visuomenės ir tautos padėka. Iš-eivijos gyvenime būtina reikalingi tokie židiniai, kurie, lyg tvirtovės, gintų lietuvių kultūrą svetimojo žemėje. Į šiu tvirtovių eiles įsijungia ir New Yorko lietuvių Kultūros židiny. Alg. S.

DR. VL. BLAZYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-010 ir California
Pirmad., antr., ketvirt., penktad.
6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. — 925-3388

DR. S. GĖŠTAUTAS

Nervų, emocinės, šėlmos problemos
2624 West 71st Street
Valandos pagal susitarimą

DR. REGINALD CIENKUS

TEL. — 788-3980
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Pirmad., antr., ketv., ir penktad.
8 val. ryto iki 12 val. dienos ir nuo
2 val. popiet iki 8 val. vakaro.
Šeštadienis 8:30 - 12 val. dienos
Emergency tel. — 788-3981

Juk čia Kultūros namai ir Kultūros namų atidarymas. Kad nebūčiau blogai suprantas, pabrėžiu, jog čia kalbu ne už tą ar kitą asmenį, o tik už jų atstovaujamas kultūros sritis, kurios Kultūros namų atidarymo akte buvo paradoksiškai pamirštos. Sakysim, kodėl tarp nuotraukoje regimųjų nėra nė vieno visiems rašytojams atstovaujančio kurio nors rašytojo, kurio nors muzikai atstovaujančio kompozitoriaus, kurio

PE 8-3229-4

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija

6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, IL, 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠALPUMO TAKŲ CHIRURGIJA

Tel. — 656-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2333

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet, antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą; pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antr., ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE

Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA

VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street

Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštad. 12-3 val. p. p. o trečiad. uždaryta

nors dailininko, kurio nors mokslininko? Ir kaip būtų buvę gražu, jei ten už stalo matytume ir Rašytojų draugijos pirmininką poetą Leonardą Andriekų, ir prof. Vytautą Marijošų ar kompoz. Jeronimą Kačinską, ir dailininką K. Žoromskį ar V. K. Jonyną, ir istoriką dr. Joną Puziną ar kuriuos nors kitus. Ir ne jie čia būtų buvę gerbiami, o tik akcentuojama tai, kam juk labiausiai ir skirti Kultūros namai. Dabar gi išėjo taip, kad iškilnėje buvo stiebai, bet nebuvo vėliavų, o gal buvo vėliavos, bet nebuvo stiebo. k. brd.

DR. NINA KRAUCEL
KRIAUGELIONAITĖ

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2750 West 71st Street
Tel. 776-3717, netaisliepus skambinti 846-3900. Valandos pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 3 iki 7 val. p. p. Tik susitarus.

Tel. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS CHIRURGIJA

Ofis: 111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA

2656 W. 63rd Street
Val. antr., nuo 1 - 4 popiet ir ketv. nuo 5 - 7 vakare

Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 6-4419
Rezid. GR 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 50th St.
Tel. PHospect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 6-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2454 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PHospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: Pirmad. 6-8 p. p. antr., 2-5 p. p. penktad. ir šeštad. 2-4 p. p. Kitom dienom tik skubiu reikalu, susitarus.

Tel. Ofiso PH 6-6446

DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2147; namų 656-4866

Val.: pirm., antr., ketv. 9-5 ir 5-9. penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

REMKITE DIENR. "DRAUGA"

Ar prof. Pranas Skardžius yra puristas?

Jo knygos "Lietuviški tarptautinių žodžių atitikmenys" proga

ANTANAS KLIMAS

Dr. Pranas Skardžius, LIETUVIŠKI TARPTAUTINIŲ ŽODŽIŲ ATITIKMENYS. Išeido Pedagoginis lituanistikos institutas 1973 m. Chicagoje. Mecenatas Lietuvių fondas. Spaudė Mykolas Morkūno spaustuvi. Leidinys didelio formato, 100 psl., kaina \$4.00, gaunamas ir "Drauge".

Neperdėsiu pasakę, kad prof. Pranas Skardžius, kuriam šiemet sukanka 75 metai (gimęs 1899. III.26), yra paskelbęs daugiau raštų, negu bet kuris kitas lietuvių kalbininkas. Jis savo gyvenimo tikslu buvo numatęs parašyti kelis didelius, pagrindinius lietuvių kalbos istorinės gramatikos veikalus. Deja, karas, okupacijos, emigracija, sunkus darbas leido jam pabaigti tik vieną iš šių numatytų didelių veikalų: "Lietuvių kalbos žodžių darybą" (Vilnius, 1943), kuris ir ligi šio laiko lieka pagrindiniu lyginamosios ir istorinės lietuvių kalbos žodžių darybos veikalas.

Tiesiog akys raižta, kai taip staigiai vienu ypu peržvelgi jo darbus: ir universitetinė daug kurų dėstė, ir teatro dirbo, ir mokslinius žurnalus redagavo, ir kitų parašytus veikalus taisė, redagavo, ir praktiško kalbos vartojimo žurnalus redagavo bei prižiūrėjo, ir neuilgstamą rašė mokslo veikalus, straipsnius, recenzijas. Rašė taip pat ir dienraščiuose, laikraščiuose, daug metų "Drauge" redagavo ir tebedaguoja kalbos skyrių. Daug svarbių straipsnių parašė "Lietuvių Enciklopedijai" ir "Encyclopedia Lituanica".

Paskutiniaisiais metais vienas po kito pasirodė jo trys lyg ir praktiško kalbos vartojimo knygos: "Lietuvių kalbos kirčiavimas" (Chicago, 1968); "Anksnyvesnė ir dabartinė lietuvių bendrinės kalbos vartoseną" (Chicago, 1971); ir "Lietuviški tarptautinių žodžių atitikmenys" (Chicago, 1973).

Šios paskutiniosios knygos pradžioje autorius rašo, kad, svetur begyvendami, lietuviai "vis mažiau begauna progos savo gimtąją kalbą atnaujinti, pagyventi, papildyti reikalingiausiais savais, lietuviškais žodžiais" (p. 7). Jis šiuo savo rinkiniu nori tik šia prasme pagelbėti:

"Šitame rinkinyje tarptautinių žodžių aiškinimais norima tik geriau parasyti lietuviškų pakaitų darybą ir reikšmę; tam tikslui nėra parinkti ir tokie tarptautiniai žodžiai, kuriems lig šiol yra sudaryti lietuviški pakaitai, jau anksčiau vartoti, didžia dalimi ir dabar Lietuvoje vartojami, bent žodynuose ir kitur. I visus čia teikiamus žodžius reikia žiūrėti ne kaip į kokius autorius siūlymus, bet kaip į medžiagą, kuria skaitytojai gali individualiai pasinaudoti pagal reikalą ir skonį" (p. 7).

Labai aiškiai autoriaus parašyta: "pagal reikalą ir skonį". Bet čia ir prasideda sunkumai: kaip pasinaudoti, kas yra tas "reikalas ir skonis"? Ar imti vartoti tik lietuviškus atitikmenis, arba pakaitus, ar vartoti tik tarptautinius žodžius, ar juos "maišyti", vartojant čia vienus, čia kitus? Tai yra beveik neišsprendžiama problema, amžinas "mūšio laukas" tarp "puristų" ir "internacionalistų". Jau prieš daugiau negu 50 metų prof. K. Būga rašė:

"Kiti mūsų, tariamieji žodžio (ne kalbos dvasios) "puristas" (švarininkai), vengia atskirų svetimųjų žodžių it maro ligos, tuo tarpu kad savuosius žodžius taip suraizgo, kad šiaip jau žmogelis — neinteligentas — nemo-

kėdamas svetimų kalbų, niekaip negalėtų išpaukti tojo mūsų puristos lietuviškų žodžių rezginio" (R. R. II, 484).

Būgai, matyt, tuomet labiau rūpėjo gyna, lietuviška sintaksė, žodžių tvarka, priešdėlių ir priešagų vartojimas ir panašūs dalykai. Viena proga jis rašė:

"Gražios, taisyklingos kalbos reikia ieškoti ne inteligentuose, bet mūsų liaudyje. Kalbos turime mokytis ne iš gimnazijos ir universiteto mokytojų, bet iš kaimo kerdžių ir žemės artojų" (R. R. II, 485).

Išėitų, kad ir Būga, nors tuo metu jis pats jau buvo "universito mokytoju", labiau pasitikėjo paprasto, svetimų įtakų nesugadinto lietuvių kalba. Iš antrosios citatos galima būtų spręsti, kad ir Būga pasisakė prieš bereikalingą tarptautinių žodžių vartojimą.

Taigi, prof. Skardžiaus knyga tuo atžvilgiu yra labai įdomi: pirmą kartą čia surinktas gražus gana dažnai vartojamų tarptautinių žodžių sąrašas su "įvairiai nusisekusiais" pakaitais — atitikmenimis.

Bet kaip ir visur gyvenime, taip ir šioje knygoje pasitaiko keistų dalykų. Sakysime, mes suradome keliolika žodžių — o jų būtų galima ir daugiau rasti — kurie nėra tarptautiniai ta prasme, kad jie vartojami bent keliose kalbose, paprastai yra kilę iš graikų, lotynų arba prancūzų bei anglų kalbų. Yra taip pat nemažas skaičius "tarptautinių" žodžių, kurie iš tikrųjų yra tikrai arba rusybės (rusicizmai), germanybės (germanizmai, vokiecizmai) ir pan. Čia duosime tokių žodžių mažą sąrašėlį:

abzacas (vok. Absatz), akselbantas (vok. Achselband), akula (rusų akula, iš sen. skand. hakall); bakenbardai, buja, ciferb-latas, forelė, glečeris, gruntas, gudas, kinžalas, patrantašas, providencija, sosjerė, šliktas, topolis, trotuaras, vitrikas... (Čia išleido-me, išskyrus kelis pirmuosius, šių skolinių "originalus" kitose kalbose; išleido-me taip pat kirčio bei priegaidės ženklus, kurie yra duodami recenzuojamoje knygoje).

Nemažas skaičius šių žodžių yra taip pat randami 1969 metais Vilniuje išleistame "Tarptautinių žodžių žodyne", tik reikia atsiminti, kad pastarasis žodynas yra verstas iš rusų kalbos ir tik šiek tiek pritaikytas lietuvių kal-

bai. Bet ten nėra tokių žodžių kaip *akula*, *sosjerė* ir pan. Juk iš tikrųjų, bent man taip atrodo, kad rusiškasis-skandinaviškasis akula lietuvių kalboje seniai jau nebe-vartojamas: jo vietoje visiškai 100 proc. yra "prigijęs" gražus lietuviškas žodis *ryklis*. Taigi galvoju sau: kam gi reikėjo tą *akulą* lyg ir prikelti iš numirusių? Ir kiti žodžiai šioje grupėje jau senokai yra sėkmingai pakeisti labai gerais lietuviškais pakaitais, kaip pvz.: *optiekorius* — *vaistininkas*, *kinžalas* — *durklas* ir t. t.

Yra šimė rinkinyje ir keliolika tokių tarptautinių žodžių, kurie lietuvių kalboje yra labai retai vartojami, o kai kurie ir visiškai nevartojami: *amatorius* (mėgėjas), *christianizmas* (krikščionybė; krikščioniškumas), *descendentas* (palikuonis), *deviacija* (nuokrypa, nukrypimas), *fatumas* (likimas), *flotas* (laivynas), *komfortabilus* (patogus), *lepra* (raupai), *okazija* (proga), *pneumonija* (plaučių uždegimas), *velosipedas* (dviratis) ir pan. Gal ir nereikėjo tokių žodžių dėti į šį žodyną: jie juk jau taip retai vartojami, ir jie paprastai labai jau specialioje kalboje. Man čia kaip tik prisimena, kad svieto linksmintojai labai mėgdavo kaimų ir miestelių parengimuose vartoti, sakysime, tokį *velosipedą*, ypač monologuose, šiaip jau visi vartodavome tik *dviratį*.

Bet pati gausiausia grupė čia surinkti žodžių tikrai yra tarptautiniai ir tikrai turi gerus, priimtinius lietuvių kalbos pakaitus, bet taip pat ir patys tie tarptautiniai žodžiai tebėra gyvai vartojami. Taip iš tikrųjų vyksta daugelį pasaulio kalbų: jeigu šalia naujai paskolinto svetimo žodžio ("tarptautinio" ar kitokio) atsiranda ir geras priimančios kalbos žodis, tai dažnai abu tie žodžiai ir vartojami. Kartais abu žodžiai — skolinys ir savasis — reiškia visiškai tą patį, o kartais vieno kurio iš jų reikšmė kiek išplečiama arba susiaurinama, ar vartojama tik ypatingais atvejais. Čia paminėsime tikrai labai mažą dalelę tokių lietuvių kalboje pagrečiui vartojamų porų:

anemija: mažakraujystė
ateizmas: bedievybė
blondinas: šviesiaplaukis
buhalterija: sąskaitų chaosas: sąmyšis, suirutė
cirkuliacija: apytaka
deportacija: ištrėmimas

altana: lapinė, pavėnė, pavėsinė
autosugestija: savitaiga
dekoltė: iškirptė
ekskursas: nuokrypa
fontanas: trykšlys, tryškynė
kaprizas: aikštis, igeidis, inoris, nikis, užgaida
metatezė: sankaita
pretektas: dingstis, priekabė, vada...

Pagaliau prieiname prie grupės tarptautinių žodžių, kuriems duoti pakaitai tikrai tiesiog prietrenkia savo žvežumui. Man daugelis šių pakaitų labai patinka, nes jie sudaryti lietuvių kalbos struktūros rėmuose. Juos irgi labai siūlyčiau pradėti kuo dažniau vartoti, nors kartais — bent pradžioje — dar pažyminti ir tarptautinį atitikmenį (kabutėse):

albatrosas: audronaša, audrosauklis

anketa: apklausas

bifstekas: žlgėtainis

dimensija: matmuo

fonema: garsmuo

kubas: šeštainis

nitas: kniedė

projektorius: švaitas...

Kai kurie iš šios pastarosios grupės žodžių jau ir yra vartojami, pvz. *fonema*: garsmuo. Garsmuo nėra kiek nėra blogesnis už graikiškąją *fonemą*, tik kad šis pastarasis jau gerokai išsigalėjęs lietuvių kalbotyroje. (Panašiai yra darę vokiečiai, versdami amerikiečių kalbininko Noam Chomsky veikalus į vokiečių kalbą. Apie tai teko kalbėti LI (II)-jo Simpoziumo metu).

Vienas kitas lietuviškasis pakaitas gal ir nepriimtinas. Rei-

Prof. dr. Pranas Skardžius su žmona jo 75 m. amžiaus sukaktuvų dieną — 8. m. kovo 26. Nuotr. S. Smaizienės

ekskursija: išvyka
epocha: laikmetis
folkloras: tautosaka
gestas: mostas
herojus: karžygys
juristas: teisininkas
kolekcija: rinkinys
legalus: teisėtas
lingvistika: kalbotyra
muskulas: raumuo
nomadas: klajoklis
periodas: laikotarpis
rolė: vaidmuo
tendencija: linkmė (polinkis)
vinjetė: užsklanda ir t. t. ir t. t.

Man atrodo, kad geriau yra vartoti, kur tik galima, lietuviškus pakaitus, nors specialiais atvejais, pavartojus vieną kitą tarptautinį žodį, ypač kur jie vartojami kaip specifiniai terminai, per daug lietuvių kalbos grynumas nenukentės. Bet kai jau kas tarptautiniais žodžiais perkrauna savo rašinius, tai atrodo, tarsi, norėtų atgaivinti senuosius graikus bei romėnus.

Toliau vartant šią labai naudingą knygą, užtikime labai įdomių lietuvių kalbos pakaitų. Man atrodo, kad mes turėtume juos pradėti drąsiau vartoti, ir tokiu būdu jie daugiau įleis šaknis. Čia duosime trumpą tokių žodžių sąrašėlį, kartu su jų atitikmenimis:

altana: lapinė, pavėnė, pavėsinė
autosugestija: savitaiga
dekoltė: iškirptė
ekskursas: nuokrypa
fontanas: trykšlys, tryškynė
kaprizas: aikštis, igeidis, inoris, nikis, užgaida
metatezė: sankaita
pretektas: dingstis, priekabė, vada...

Pagaliau prieiname prie grupės tarptautinių žodžių, kuriems duoti pakaitai tikrai tiesiog prietrenkia savo žvežumui. Man daugelis šių pakaitų labai patinka, nes jie sudaryti lietuvių kalbos struktūros rėmuose. Juos irgi labai siūlyčiau pradėti kuo dažniau vartoti, nors kartais — bent pradžioje — dar pažyminti ir tarptautinį atitikmenį (kabutėse):

albatrosas: audronaša, audrosauklis

anketa: apklausas

bifstekas: žlgėtainis

dimensija: matmuo

fonema: garsmuo

kubas: šeštainis

nitas: kniedė

projektorius: švaitas...

Kai kurie iš šios pastarosios grupės žodžių jau ir yra vartojami, pvz. *fonema*: garsmuo. Garsmuo nėra kiek nėra blogesnis už graikiškąją *fonemą*, tik kad šis pastarasis jau gerokai išsigalėjęs lietuvių kalbotyroje. (Panašiai yra darę vokiečiai, versdami amerikiečių kalbininko Noam Chomsky veikalus į vokiečių kalbą. Apie tai teko kalbėti LI (II)-jo Simpoziumo metu).

Vienas kitas lietuviškasis pakaitas gal ir nepriimtinas. Rei-

R. Planquette "Kornevilio varpai" Chicagoje

Atkelta iš 3 pusl.)

puikiai tiko. Viktoras Mieliulis žvejo Grenio rolėje turėjo progos parodyti didėjantį subrendimą savo lyrinio tenoro valdyme. Jo sukurtas tipas buvo išlaikytas, įtikinamai komiškas, gal net per daug sušarzuotas kvailumo link. (Valentinas Liorentas karališko kaimiečių viršaičio vaidmenyje buvo komiška išpūdingas, su gražiu balso skambesiu. Solistas paskutiniuoju laiku rodo didėjančio savim pasitikėjimo, scenoje jaučiasi laisviau. Albertas Snarskis atliko charakteringą šykštuolio Gasparo rolę, ją idomiškai suvaidindamas ir neblogo tembro bosu padainuodamas populiarią baladę "Buvo mūs penki šimtai". Mažesnėse rolėse: keturiuos kaimietis — Gertrūda, Marė, Ona ir Zuzana: Mary Banky, Asta Snarskienė, Birutė ir Laima Naucekaitės. Notaras — Julius Panika; Grispardenas, registratorius — Vaclovas Snarskis; Puinaras, raštininkas — Stasys Stasiūnas. Kasalotas (jūreivis) — Rimantas Bužanas.

Keturiuos Lietuvos Vyčių šokėjų poros atliko epizodinio pobūdžio baleto numerį. Kostiumai ir dekoracijos prisilaikė gero trafa-

"auksinį" Prancūzijos karalių Liudviką laikotarpi. Beje, paskutiniame veiksme savo pilies puotoje pasirodęs Algirdas Brazis efektingu kostiumu ir išvaizda buvo visai panašus į vieną iš karališkų Liudvikų — bene į XV-jį.

Didžiąja dalimi matytas antrasis (sekmadienio) spektaklis ėjo daug sklandžiau negu pirmą. Iš aukščiau minėtų pastabų kai kurios atpuolė. Tačiau nedidelių kupiūrų pagsidavimas ir užuominos dėl pasitaikiusių vaidybinio tempo spragų (mažesniame laipsnyje) pasiliko galoje.

"Kornevilio varpai" publikos surinko dukant pilną Marijos salę. Publika, ypač antrame spektaklyje, rodė šilto, net entuziastingo pritarimo. Malonu, kad "Pimmyn" choras ir jo dirigentas K. Steponavičius moka visus sudominti ir duoti progos pasireikšti nemazam būriui dainavimo ir scenos meno mėgėjų, o taip pat susilaukia atgarsio iš gausiai atsilankančios publikos. Linkime chorui ir jo dirigentui sėkmingai testuoti jų darbą veikia, ke- liant lietuvišką meno aktyvumą ir tuo palaikant lietuvių išviro- joje.

zapalka, sirčikas, gazieta, diego-rius ir pan. O kad ne visi mėgi- nimai pavyksta, tai dedasi visose kalbose ir visais laikais, tik apie kai kuriuos tokius įvykius mes labai mažai žinome. Paimkime dar ne taip jau seną pavyzdį. 19-me šimtmečiu lietuvių veikė- jai sujudo kurtis naujų žodžių. Net tokiu, rodo, dabar aiškiam žodžiui kaip *veiksmažodis* (loty- niškai *verbum*) ne taip jau leng- vai buvo surastas tas pats *veiks- mažodis*. Štai keli bandymų pa- vyzdžiai: žodis (K. Kasakauskis), *veikrodis* (S. Daukantas), *veik- žodis* (J. Juška). Kun. K. Jaunius tokius "deimantus" kaip pavartojo *veiksmažodis*, ir šis pa-

stasis, nors, atrodo, pats ilgiau- sias iš visų siūlytųjų, prigijo. Kas gi dabar gali žinoti: gal be *žodžio*, *veikrodžio* bei *veikžodžio* nebū- ty atsiradęs ir *veiksmažodis*.

Kaip matome, prof. Skardžius nėra "purista", bet šioje knygoje jis duoda mums labai daug me- džiagos pagyvinti apie tarptauti- nųjų žodžių sulietuvinimą, kartu lyg ir ragina šioje srityje daugiau pasidarbuoti. Tai yra labai nau- dingas ir reikalingas sukaityvi- ninko profesoriaus darbas. Kartu su visais skaitytojais norėtume prof. Skardžių dar kartą pasvei- kinti ir palinkėti jam skaidraus ketvirtojo ketvirčio!

HOLD IT!

We have a savings plan for your financial future... and you'll like saving with us. Ask your friends and neighbors about St. Anthony Savings!

Annual Yield	Quarterly Yield	Monthly Yield	CLASSES OF SAVINGS:	Minimum Deposit	Per Centage
7.437	7.418	7.372	4 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$10,000.00	7 1/4%
7.354	7.160	7.118	4 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 5,000.00	7%
7.063	6.902	6.863	2 1/2 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 5,000.00	6 1/4%
6.812	6.644	6.608	2 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 5,000.00	6 1/8%
6.541	6.387	6.353	1 year CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 1,000.00	6 1/4%
5.790			PAID-UP SAVINGS PASSBOOK	\$ 100.00	5 1/2%
5.126			OPTIONAL SAVINGS PASSBOOK	\$ 10.00	5%

PAS MUS NE VISI DARBININKAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBėti LIETUVISKAI.

Saint Anthony Savings MEMBER F.S.L.I.C. WASHINGTON, D.C.

1447 South 49th Court Cicero 60650
Telephone 656-6330 and 242-4395
JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, Vedėjas

Open Mon. 9-8, Tues.-Thurs, Fri. 9-5, Sat. 9-1; Closed Wed. & Sun.

Jonas Rimša

Sena gatvė (aliejus)

Broniui Jonušiui 75 metai

BALYS CHOMSKIS

Šveicarų generolas Guisan, prasižėjęs antram pasauliniam karui, kalbėjo per radiją: "Mūsų kariuomenė žygiuoja į pasienį. Žygiuoja todėl, kad apsaugotų nepriklausomybę ir kraštą nuo karo ir sunaikinimo. Mūsų kariuomenė orkestrai stiprina kareivių dvasią, lengvina jų žingsnius, nes iš maršų melodijų ir ritmo tryksta tėvynės meilė ir pasipriešinimo galia. Tikroji ištikimybė savo tautai išryškėja labiausiai tada, kada jai gresia pavojus ir grobiantis svetimųjų ranka". Laiminga šveicarija, kalnų, ežerų ir didų kraštus.

Bronius Jonušas, šauniasis per paskutinį Lietuvos nepriklausomybės dešimtmetį kapelmeisteris, išėjęs išleides maršų "Gaudžia trimitai" plokšte, jos aplankė rašo: "Šie mano kūrinėliai, atauti lietuviškų dainų gijomis, seniau lydėdavo Lietuvos kari, šauli, skautų ir kitų organizuotą jaunimą laisvosios Lietuvos keliu, kėlė nuotaiką, lengvino nuovargį, skatino aukotis Lietuvai". Panašios mintys, skirtingi likimai.

Lietuviški maršai — pramoginės muzikos žanras, lyg negilus momento ūpas, panaudoti tačiau masių iškilmėse gali iškelti patriotinę ugnį, nuskaidrinti tautinį jausmą, pabudinti aukos sąžinę. Žengiantis organizuotas vienetas, lydimas sava, tautinė muzika, yra ne vien paradas, bet tam tikra prasme ir priesaika savo idealams. Todėl Br. Jonušo lietuviški maršai pučiamųjų instrumentų orkestrui, nesvarstant jų meninės vertės, buvo labai populiari ir artimi masių širdžiai, padiktuoti lietuviško gyvenimo tėkmės.

Bronius Jonušas gimė (1899) Žemaitijoje, Pašilės kaime, netoli Ylakių miestelio. Tėvas Juozas — muzikantas, motina Emilija — dainos mėgėja, audėja. Trobelė ir mažas žemės sklypas. Čia gimsta dešimt berniukų ir keturios mergaitės. Vyriausias sūnus Bronius, dar nepraėmęs elementoriaus, pradėjo mokytis groti smuiku, vėliau ir trompete, nes tėvo kaimo kapela laukė jau prieauglio. Ir taip Ylakiuose ir aplinkose garsėja Jonušų orkestras, kviečiamas visur vestuvių, krikštynų ir pakasynų progomis.

Sunkios gyvenimo sąlygos verčia Bronių nuo vaikystės uždarbiauti ir mokytis. Žiemą — mokykla, vasarą — ganykla, vakarais smuikas. Pagaliau tėvai susirūpino vyriausiojo sūnaus likimu: "Kuo nori būti?" "Vargonininku", — atsauna berniukas. Tėvas, patyręs daug vargo iš muzikanto amato, papurtė galvą: "Vakali, moki gražite, ve, išmoksi siūte ir turėsi gerą doną". Ir kodėl neiti "Palangos Juzės" pramintu, romantišku keliu? Puošti žmonės rūbais ir linksminti juos muzika?

Tėvo valią ir patarimą sūnus priima be prieštaravimų, paprastai, bet su širdgėla. Aišku, prie esamos būties bręstas jaunuolis nepritapo ir neprijaukino savęs siuvėjo amatui, nes polinkiai ir muziką vis labiau brandino svajas pasprukti iš jam paspestos gyvenimo kasdienos. Vos karui praužus, jisai atsiranda Rygoje, išlaiko egzaminus ir konservatorijos trompetės klase, gauna stipendiją, o po metų groja pirmuoju kornetu latvių repertuarinėje orkestre.

Nuo 1921 metų Br. Jonušas, pradėjęs organizuoti Kaune savanorių pulko pučiamųjų instrumentų orkestrą, suranda savo egzistencijos pagrindą, kuris leido jaunam vyrui plėsti muzikinius akiračius, o darbo patirtis — lengvą brandino kapelmeisterį. Nestovėjo vietoje, nesitenkino

tuo, kas pasiekta. Būdamas 8-to pėstininkų pulko orkestro vadovu Šiauliuose, Jonušas įkūrė lyg ir muzikos mokyklą, kur kareiviai ir orkestro auklėtiniai mokėsi groti instrumentais, o vėliau, grįžę namo, įsijungdavo į vietos muzikinę veiklą arba pasirinkdavo muziką kelią.

Drąsi, valinga ir veržlaus temperamento Jonušo prigimtis prasišverbdavo vis priekini švaresniu orkestro skambėjimu ir repertuaru. Laimingiausi jo gyvenimo metai išaušo tada, kai jis tapo Kauno policijos orkestro dirigentu. Geresnės sąlygos, instrumentalistų atranka ir jų išbalansuota sudėtis leido dirigentui plačiau užsimoti ir vesti orkestrą profesionalumo linkme. Orkestras koncertuodavo radiofone, parkuose, aikštėse, mokyklose, fabrikuose, sporto pirmenybės šventėse, vasarą Palangoje ir parodų iškilmėse. Orkestras, pro-

Bronius Jonušas, gausių lietuviškųjų maršų kūrėjas, kuriam šiemet suėjo 75 metai.

paguodamas savąjį ir klasikinę muziką, įgyja vardą ir pripažinimą: geriausias pučiamųjų instrumentų orkestras Lietuvoje. Tie Jonušo nuopelnai ir muzikinė gyvenimo patirtis leido jam greitesniu tempu baigti Kauno konservatoriją.

Sunkiausiai buvo sprendžiamas pučiamųjų orkestrams lietuviškas repertuaras. Jei chorinė literatūra kasmet vis po truputį augo, tai pučiamųjų orkestrai iš kompozitorių nieko nesulaukdavo. Tą apleistą dirvą pradėjo purenti patys kapelmeisteriai, kurie mėgino užpildyti tuščią vietą — viešumą kasdienybėje — maršais ir šokiais. Iš jų labiausiai pasižymėjo Emerikas Gailevičius, konservatorijos dėsnytojas, operos orkestro kontrabasų grupės koncertmeisteris, parašęs maršų, fantazijų, populiarių liaudies melodijų temomis pučiamųjų orkestrui. E. Gailevičiaus maršas "Prezidentas Sme-

Parado maršams skambant.

Nuotr. Vytauto Augustino

tona" buvo įsakytas išmokyti visų pulkų orkestrams. Br. Jonušas, prisiminęs šį įvykį, pasakoja: "Pirmasis padoresnis, lietuviškas, smagus maršukas, kuriame panaudota liaudies daina, 'Du broliukai kunigai', man patiko. Pagalvojau, kad, sekant tuo pavyzdžiu, galėčiau ir aš parašyti". Pirmas jo maršas, parašytas pagal St. Šimkaus "Kur bakūžė samanota", susilaukė didelio pasisekimo parodų iškilmėse. Atidaręs maršų skrynelę, Jonušas laimi konkursuose už savo kūrybą apie dešimt premijų, kuri virsta apčiuopiamais, pramoginiais vaizdais miestų ir kaimų kapelose. Premijuoti maršai, sudėti iš liaudies dainų, suteikė jiems intensyvią, lietuvišką spalvą ir galutinai išstūmė nuo okupacijų užsilikusius rusų ir vokiečių maršus.

"Kūriau ne tik maršus, bet mėginau taipgi religinių giesmių ir lengvos, pramoginės, muzikos žanruose, — kalbėjo Bronius Jo-

nušas, — nesu kompozitorius, kaip kartais mano bičiuliai mane vadina. Esu mėgėjas, kuriu savo malonumui, ir neretai šis tas išsėina". Pasakytą kukliai ir nuosirdžiai.

Išėjimas gyvenimas keičia Br. Jonušo muzikinę veiklą. Čia jis vingiuotuose keliuose organizuoja choras, dėsto liuanistikos mokykloje muziką, diriguoja dainų ir šokių šventėse. Iš choro darbų pasižymėjo platesniu užsimojimu Hanau stovyklos Vokietijoje Dainavos ansamblis ir Chicagoje vyrų choras, išleides, Jonušui vadovaujant, "Tėviškes aidas" plokštelių albumą. Prieš 14 metų persikėles į Omaha, rūpestingai puoselėdamas dainos kultūrą, Br. Jonušas su choru praturtino ten lietuvių koloniją. "Man laikas būtų jau pasitraukti poilsui, bet nerandu pavaduotojo", sako kadaise buvęs šauniasias mūsų kapelmeisteris.

Mūsų nuosirdūs linkėjimai: dar PABŪKIME.

Kai balso virpėjimas tampa menu Ginos Čapkauskienės rečitalis Kalifornijoje

Nelengva profesionalios dainininkės duona, bet ją suminkština meilė pasirinktam menui... nuolatiniame koncertai Kanadoje, Amerikoje, Australijoje — visur, kur tik plauka muziką mylinčios širdys... entuziazmas tobulėjimui... žmogiška šiluma... ir darbas, darbas...

... taip galima apibūdinti solistes Ginos Čapkauskienės karjerą. Balandžio 21 d. ji koncertavo Los Angeles lietuviams. Tai jau trečias pasirodymas nuo 1971 metų įspūdingo Lietuvos Dienos koncerto. Savotiškas rekordas lo-sangeliečių kultūrinės veiklos klnygoje.

Didžiulėje Marshall mokyklos

auditorijoje dar galėjo sutilpti keli klausytojų batalionai. Tačiau dėl tuščių kėdžių nei solistės, nei visuomenės kaltinti nedera. Kažkodėl mūsų reklama kai kada prilįsta nuo koto nuslinkusiai vėlavai. Nėra viliojančio plazdėjimo. Tiesa, tuo pačiu metu bažnyčioje vyko svarbi būsimų sutvirtinimo apeigų repeticija, užangažavusi gerą būrį tėvų ir vaikų globėjų. Vis dėlto salėje susirinko palyginti daug G. Čapkauskienės balso mylėtojų.

Ir kaip nemylėti tyrą virpesį, vis labiau kylantį į menines viršūnes. Ką besakysime, o Gina jau yra tapusi puošnia legenda — skraidanti į visokius atida-

rymus, Anapilius, metines šventes, jubiliejus, klebonų rengiamas dienas. Ginos gerbėjai ją laiko primadona tikrąja šio žodžio prasme. Muzikai įvertina jos balso skambumą, preciziją, kvėpavimą. Estetikai šneka apie jos grakščią išvaizdą, santūrią laikyseną, apėkntai apie visokį meniškumą. O su savo koloratūra ji dažnai nustebina skeptiškiausius dainavimo žinovus.

Dabartiniame rečitalyje Gina padainavo dalį neseniai išleistoje plokštelėje girdimų dainų, kuriose kaip tik atsiveria erdvė koloratūriniam balsui: A. Kačanausko "Lakštingalėlė", K. V., Banaičio "Oi, nėra niekur", V. Kuprevičiaus "Lakštingalos arija", C. Saint-Saens "Lakštingala ir rožė", H. R. Bishop "Vyturėlio daina" ir J. Strausso "Mėlynasis Dumojus". Štie dalykai praskambėjo kur kas spalvingiau, raiškiau, negu plokštelėje. Miela buvo sekti ir sklandų R. Apeikytės akompanavimą. Jos žydra, efemeriška suknėlė tarsi pakėlė koloratūros skrydžių dangiškas nuotaikas. Tikrai graži dviejų trapių menininkių kombinacija!

Muzikinę naujieną padarė komp. G. Gudauskienės Ginos balsui sukurti dalykai: švelnia lyriška pabaiga apvainikuotas "Apynėlis" ir įdomus "Meilės sapnas, arba daina be žodžių".

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. PProspect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

Pastarasis kūrinys savo aukštąmis prasiveržimais gal ir ne visiškai atitinka meilės sapno būseną (čia norėtusi tylėsnės, paslėptesnės, erotiškės jausenos).

Br. Budriūno daina, naudojant H. Radausko eilėraščių "Dainos gimimas" žodžius, šlaip ar taip yra šedevriukas, parodantis tiek atlikėjos (dikcijoje), tiek kompozitoriaus talentą. Br. Budriūnui vertėtų daugiau laiko skirti tokiai kūrybai. Yra gi mūsų eilėraščių su nepaprasta emociine galia. Yra taip pat daug

atlikėjų. Muzikas, atidavęs žymią duoklę Brazdžioniui, be abejo, įkvėpimo surastų ir Aisčio, Nykos-Niliūno, Bradūno ir Nagio bei Radausko lyrikoje.

Iš klasikinio repertuaro — J. S. Bacho, G. F. Handelio, Mozarto — dainų klausytojus ypač sužavėjo nuostabią savitvardą sudainuotas subtilus, melodingas Mozarto "Ruhe sanft mein holdes Leben" ("Zaide"). Pabaigai solistė atliko ariją, puikiai išryš-

(Nukeita į 7 pusl.)

20-JI KANADOS LIETUVIŲ DIENA 1974 m. birželio 29-30 d. ir liepos 1 d. WINNIPEG, MANITOBA

Birželio mėn. 29 d., šeštadienį 6 val. vakaro
SUSIPAŽINIMO VAKARAS

VAKARIENE — ŠOKIAI

Marlborough Hotel, 331 Smith St.

Būtinės rezervacijos iš anksto

Asmeniai \$7.50

Išimtis vaikui iki 12 metų \$5.00

Siųsti: 432 Elgin Ave., Winnipeg, Manitoba, R3A 0K7

Birželio mėn. 30 d., sekmadienį

2 val. po pietų

PAMALDOS ŠV. MARIJOS KATEDROJE

353 St. Mary Ave., Winnipeg

Sv. Mišias laik: Vyskupas V. Brizgys ir svečiai kunigai

Pamokslą sako: Kardinolas G. Flahiff ir

Prelatas J. Balckinas

Gieda Hamiltono Mergaičių Choras "Aldas"

4 val. po pietų

PASIRODYMAS WINNIPEG'Ų VISUOMENEI

Prie Parlamento Rūmų

8 val. vakaro

KONCERTAS

Playhouse Teatro salėje, 180 Market E

Programą atlieka:

Toronto Ansamblis "Gintaras"

Hamiltono Mergaičių Choras "Aldas"

Londono Ansamblis "Baltija"

A-A TAMOSAICIŲ MENO PARODA

AUDINIŲ — PAVEIKSLŲ

Birželio mėn. 25 iki liepos mėn. 6 d.

Manitoba Museum of Man & Nature

190 Rupert Ave. (Main & Rupert)

20-TOS LIETUVIŲ DIENOS RENGIMO KOMITETAS

432 Elgin Avenue

Winnipeg, Manitoba, R3A 0K7

Telefonas: (204) 943-8925

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS
USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ISTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-8580; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Pirma užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, baldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių telaukite mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	487-4465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	876-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0699
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6530
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-2452
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	392-0306
Utica, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PER ANNUM
PASSBOOK
ACCOUNTS

PAID QUARTERLY AT
BRIGHTON
FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL.: LA 3-8248

(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

6 3/4%

PER ANNUM
\$5000 or more
minimum
30 months

PER ANNUM
certificates
\$5000 or more
4 year min.

6 1/2%

PER ANNUM
\$5000 or more
2 year min.

Danguolė Stončiūtė

Prie jūros (ofortas)

Gerų rankų gera pradžia

Danguolės Stončiūtės paroda Chicagoje

RAIMUNDAS LAPSYS

Mundelein kolegijoje, 6339 N. Sheridan Rd., Chicagoje, balandžio 28 d. atidaryta Danguolės Stončiūtės dailės darbų paroda. Atidarymo metu teko pasigėrėti jos išstatytais 32 kūrinių. Tai vis litografijos, lino raiziniai, ofortai ir akvarelės. Paroda pristatoma kaip mokslo metų darbo rezultatas.

Kaip kiekvienas menininkas, taip ir Danguolė bando rasti savo kelią, išreikšti savitą būdą savo jausmus ir jos meniškai pergventą pasaulį. Tai jūntame, lygindami jos praėjusių metų kūrinius su šiandieniniais.

D. Stončiūtės kūryboje dažnai matome daug ramumo bei švelnumo. Kompozicijos estetiškai apvaldo linijų sukurtus. Lino raiziniai gal vietomis kiek primena ir lietuviškosios tradicijos Paulių Augių. Litografijose ir ofortuose

jaučiasi jaunatviškas kuklumas ir užsisvajojimas.

Gaila, kad matome čia tik keturias akvareles. Tai vieninteliai spalvoti kūriniai šioje parodoje.

Paroda parengta labai kruopščiai. Visi paveikslai gražiai įreminėti, o tai jau nėra dažnas reiškinys šiandieninėse parodose.

Pamačius parodą ir pasekus kelerius metus Danguolės Stončiūtės darbų vystymosi kelią, galima drąsiai pasakyti, kad mūsų tampe vėl lauka dailininkė, kuri ir savo pašaukimą žiūri rimtai, o ne vien sensacijos seka. Man pačiam jau darosi labai įdomu, kokia bus antroji Danguolės Stončiūtės paroda.

Paroda tęsis iki gegužės 12 d. Lankymo valandos sekmd.-ketvirtad. iki 11 val. vak., penktad.-šeštad. iki 4:30 val. popiet.

70 M. NUO DVORŽAKO MIRTIES

Labiausiai mums pažįstami du didieji čekų kompozitoriai: B. Smetana ir Dvoržakas. Siemet gegužės 1 d. sueina 70 m. nuo kompozitoriaus Dvoržako mirties. Jis mirė eidamas 63 metus, palyginti jaunas, bet paliko nemažą kūrybinį lobį. Studijuodamas Vienoje, buvo suėjęs į pažintį su Brahmsu, dirigentu Buelowu, kurie prisidėjo prie jo populiarumo. Lankėsi stambiuosiuose Europos muzikos centruose. Profesoriaus Prahos konservatorijoje. Atkviestas į JAV, vadovavo New Yorko konservatorijai.

Savo kūriniuose naudojo čekų, slavų tautų muzikos motyvus, net ir lietuvių liaudies dainas iš L. Rėzos rinkinio. Išvystė, atbaigė čekų tautinės muzikos kryptį. Pirmasis įvedė čekų muzikoni simfoniją ir oratoriją. Sukūrė 9 simfonijas, 5 simfonines poetas, 5 uvertiūras, daug koncertų smuikui, fortepijonui, violončelei, simfoninių variacijų, duetų, rapsodijų, siuitų.

PAGERBS RAŠYTOJA

De Paul universitetas gegužės 8 d. savo rūmuose Chicagoje suteiks Sv. Vincento De Paul medali rašytojai, redaktori, krikščionių darbininkų sąjūdžio kūrėjai Dorothy Day. Ji yra buvusi

Lietuvių dailininkų portretai

Algimanto Kezys knyga "Lietuviai dailininkas išeivijoje"

ALGIRDAS GUSTAITIS

Surinkti visų lietuvių dailininkų, esančių užsienyje, nuotraukos nėra lengva. Vieni jų turi per mažai, kiti per daug. Kiti neturi "apsauginčių", dar kitus negalima sugaudyti, prisilaikyti, esama netgi nepamatant, ką rašo lietuviškoji spauda.

Ir kas galėjo tikėtis, kad tokio sunkaus darbo išdrįs imtis žinomas lietuvių filmuotojas, fotografas Algimantas Kezys, SJ. Rodos, būtų buvę parankiau tautai atlikti kuriai dailininkų organizacijai ar grupei. Bet kartais ne daugumoje galybė. Priešingai prieš, žodžiu, šiuo atveju galima sakyti: "Kai vienas Algimantas, SJ, stot, daugiau padarysi".

1973 m. pabaigoje net 245 lietuvių dailininkų sąrašas. Knyga parengė, redagavo Algimantas Kezys, SJ, išleido "Mūsų Žinios", Lietuviai jėzuitai ir jaunimo centras Chicagoje. Įvade redaktorius švelniai sumini kai kuriuos sunkumus (spėju, jų buvo nepalyginamai daugiau), be kitko, ką dėti į knygą? Šiuo laiku dailininkų yra daug. Ne visi priklauso organizacijoms, Pakliuvinamą nulemė: "Dailininkų laikytinas tas, kuris yra pačių jo kolegų priimtas ir savo tampa, kuris randa bendrą kalbą su jais ir telpa po ta pačia antrašte".

Dėl to principo nevertėtų ginčytis, jei individualistai panorės įsijungti į kitų kolegų tarpą. Yra dailininkų (-ių), baigusius reikiamus mokslus, bet niekam nepriklausančių, kuriančių grynai individualistiniai. Kiti, beveik visai atitrukę, nustoja kurti. Kas nors turėtų tokius pasirūpinti, juos surinkti, apjungti.

Knyga suskirstyta į devyniolika skyrių. Išvardinti svarbiausi lietuvių dailininkų sambūriai, kaip: Lietuvių dailės institutas, New Yorko Lietuvių dailininkų sąjunga, Lietuvių moterų dailininkų draugija Chicagoje, Chicagoje jaunųjų dailininkų grupė "Dailė", Chicagoje ir apylinkėse gyvenantieji lietuviai dailininkai, Rytiniame JAV pakraštyje gyvenantieji lietuviai dailininkai, Clevelande, Detrote ir apylinkėse gyvenantieji lietuviai dailininkai, Lietuvių dailininkai "Dailių menų klube" Los Angeles mieste, Vakariniame JAV dalyje gyvenantieji lietuviai dailininkai, Vakarų Europoje gyvenantieji dailininkai, Kanadoje gyvenantieji lietuviai dailininkai, Australijoje gyvenantieji lietuviai dailininkai, Pietų ir Vidurio Amerikoje gyvenantieji lietuviai dailininkai ir kt.

Dailės leidinys

Vos paėmus į rankas knygą, ji padvelkia geru apipavidalimu, atsargumu, saikingumu, skoniu. Nuotraukos gerai atspausdintos. Aiški, nesugrūsta spauda. Įvairios, skirtingos, dažnai meniškos dailininkų nuotraukos. Kiekvienam dailininkui duota po vieną nuotrauką, kai kuriems didesnė, kitiems mažesnė.

Provizoriniame išeivijoje gy-

venančių lietuvių dailininkų sąrašas, kurie turi įrašus keliuose puslapiuose, kiti viena. Tie su kelerio puo yra kaip mės išsiskyre, pvz., dalyvavę žinomoje parodoje, duotas jo darbas, ne tik žodinis paminėjimas ar pan. Ne visų yra nuotraukos.

Daugelis nuotraukų darytos lietuvių, bet yra ir užsieniečių. Kažin kodėl kai kurios nuotraukos neturi fotografų vardo. Vienos nuotraukų yra puikios, kitos galėtų ir geresnės būti. Vienos yra 1973 m., kitos (53 psl.) iš 1947 metų. Greta vienu įrašyta, kur daryta nuotrauka, kitas tegali spėti. Įrašuose pasitaiko korektūros klaidų, pvz. 28 psl.

Dailininkai, matomi su aplinkine literatūra, turi išsidėję tikrai užsieniečių knygas, taigi, maitinami svetimuju.

Skatčiau priekaištą, kodėl, girdi, į knygą neįtraukti tokie ir tokie dailininkai. Galimas dalykas, jog anie neatsiliepė, nors prašymai bei kvietimai buvo keliuose laikraščiuose.

Knyga "Lietuviai dailininkas išeivijoje" yra malonus, sveikintinas įnašas lietuviškai dailės literatūrai. Redaktoriui labai gerai žinoti, kad čia toli gražu ne visapusiškai viską aprėpiantis darbas. Ji tobulinti visad galima.

Juo daugiau talkos, tuo pilnesnis darbas, geresnis atstovavimas, mažiau spragų.

Linkėtina, kad Algimantas Kezys, SJ, parengtų dar ne vieną knygą apie lietuvių dailininkus. Jis pats būdamas menininku (foto, filmo), turi, be abejo, įvairių ir gerų sumanymų. Lietuviai dailininkai yra plati, labai įdomi, spalvingai puošni tema, apipavidalinama patyrusio redaktoriaus, gali mūsų dailininkų meną, kuriama uždaruose kambariuose ar atostoginėse kelionėse, išnešti ir paskleisti plačiai žmonių, net už lietuvių tautos ribų. Tur būt, tam jau ruošiamasi. Knygoje skaitome: "Si knyga tebūnie šauklys, kuris ruošų kelią kitam, brandesniajam darbui. Lietuvių foto archyvas (vedėjas kun. Algimantas Kezys, SJ) rinkis medžiagą toliau ir prašo visų besidomiančių siųsti savo sumanymus, pavardes ir nuotraukas šiuo adresu: 2345 West 56th Street, Chicago, Ill., 60636. Ateityje reikėtų išleisti antrą "Lietuvio dailininko išeivijoje" leidimą, kuri duotų išsamesnį ir patikimesnį šio mūsų kūrėjo vaizdą".

Knyga tinka dovanoti ir sau pačiam pasidžiaugti. Gaunama ir minetu adresu. Plonais viršeliais 3 dol., drobėje įrašta 5 dol. M. Monkūno spaustuve Chicagoje išspausdino 1.500 egz. Didoko formato, 176 psl.

DAŽAU
LANGUS BEI GARAZUS
IS LAUKO
Nebrangiai
436-7041

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1974 METAIS

Gautos 4 papildomos grupės. Skubėkite registruotis.

American Travel Service Bluras šiais metais yra suorganizuojęs 10 grupių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelionių biuras, kuris pirmasis pradėjo organizuoti šias ekskursijas ir turi didelį patyrimą šioje srityje. KIEKVIENA GRUPE LYDES PATYRĘS KELIONIŲ PALLYDOVAS.

VISOS GRUPES LIETUVOJE PRALEIS 5 DIENAS (1 dieną Kaune)

Užpildytos grupės: birželio 11 ir 17 d. ir liepos 8 ir 31 d.

BIRŽELIO 27 D.	— 15 Chicago — \$1070.00; 15 New York — \$955.00
LIEPOS 23 D.	— 15 Chicago — \$1085.00
RUGPUCIO 4 D.	— 15 Chicago — \$1,050.00; 15 New York — \$945.00
RUGSEJO 1 D.	— 15 dienų: 15 Chicago — \$963.00; 15 New York — \$857.00 20 dienų su Roma: 15 Chicago — \$1,085.00; 15 New York — \$980.00
SPALIO 2 D.	— 15 Chicago — \$998.00; 15 New York — 792.00

PRICES & AIR FARES SUBJECT TO CHANGE. RATES QUOTED BASED ON TARIFFS AND EXCHANGES IN EFFECT APRIL 1, 1974.

Taipgi mūsų biuras organizuoja keliones į Havajus — vieną 8 m. rugpjūčio mėnesį, kitą vasario mėnesį 1975 m. Patariam registruotis dabar.

DEL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RASYKITE:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Norintems atsikviesti gimines iš Lietuvos sudarome reikalingus iškviemtą dokumentus. Taip pat teikiame informaciją kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus, parūpiname reikalingas visas.

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje

Įskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Handy
Frank Rogers, President

5 1/4 %
All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly

7 1/2 %
4 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

INSURED

AND LOAN ASS'N.
1040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILL. 60632
Phone 254-4470

APIE KORESPONDENCIJŲ RASYMĄ

Jurgis Janušaitis, gausiai rašęs į daugelį išeivijos laikraščių, žurnalistikos vadovėliui parašė platų straipsnį su praktiškais patarimais, kaip rašyti korespondencijas.

VEŽIO TYRIMAMS

Illinois Technologijos institutas gauna 38,670 dol., kad ištirtų, kiek angliavandeninių laistelių paviršiuje gali prisidėti prie vėžio ligos plitimo žmogaus kūne.

GRAFITI PARODA

Mokslo ir pramonės muziejuje Chicagoje geg. 20 — birž. 23 d.

SILKO TINKLAI yra nauja, intriguojanti Aloyzo Barono knyga apie tai kaip meilės pinklių neisvengia net narsūs Chicago lietuviai. Tik \$4.50. Kreipkitės į "Drauga", Gifts Intern., Marginius. Užsisakyti galima ir Ateities leidykloje, 17869 Goldwin, Southfield, Mich. 48075. (sk.)

WAGNER & SONS
Typewriters, Adding Machines and Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 60 m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th St., Tel. R.Epublic 7-1941

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7 % Mokamas už 4 m. sertifikatus. Minimum \$5,000	6 1/2 % Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000	5 1/4 % Mokamas už investavimo sąskaitas
--	--	--

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. v. Trečiad. uždaroma. 9 v. r. iki 9 v. v. v.

STANLEY JR. SAYS:
1974 Plymouth, Duster ONLY \$2511

LeBaron 2-Door Hardtop
Save up to \$1,500.00 on new 1973's
BALZEKAS
CHRYSLER PLYMOUTH VALIANT IMPERIAL
4030 So. Archer GOODYEAR TIRES Tel. VI 7-1515
Buy In Brighton Park—You Don't Have To Drive Miles For Service

PERSONAL SELF-PROTECTION
Apsaugokit save ir savo mylimuosius nuo kriminalinių užpuolikų su šiuo profesionaliai pagamintu, aukštos kokybės ne-mitingu asmeninių daiktų ginklu. Šauna septynis kartus į sekundes. Tyrimo metu konstrukcija su patogiu saugiu gaiduku. Europiečių meistrių gaminti. Lengvai paspaudžiamas gaidukas. Nerelkalingas federalinis šaunamų ginklų leidimas.
SEND \$19.95 ADD \$5.00 FOR 15 ROUNDS & LEATHER HOLSTER
GUARDIAN, DEPT. DD, BOX A • LONG ISLAND CITY, N.Y. 11101

Kultūrinė kronika

POEZIJOS PAVASARIS CHICAGOJE

Tokiomis antraštelėmis Chicago langaus jau pasirodė gražūs plakatai, skelbiantys gegužės 31 d. ir birželio 1 d. Poezijos pavasarį. Tai bus visą šį sezoną jaunimo centro kavinėje labai sėmingai vedamų penktadienio kultūrinių vakaronių užbaiga. Taip kaip ir visų anų vakaronių, taip ir jų pabaigutvių — Poezijos pavasario didžiausi kaltininkai yra Teresė ir Jonas Bogutai — jauna šviesi žmonių šeima, be kurios čia Chicagoje daug ko visai nebūtų.

Poezijos pavasario programa Jaunimo centro kavinėje prasidės gegužės 31 d. 8 val. vak., vėl tęsis šeštadienį (birželio 1 d.) 2 val. popiet ir baigsis gyvųjų poetų spalvingu poezijos vakaru šeštadienį 8 val. vak. Visi mūsų kultūrinių poetų bičiuliai jau iš anksto kviečiami gausiai Poezijos pavasaryje atsilankyti.

LIETUVIAI ARCHITEKTAI LAIMĖJO DIDŽIAJAI LENINO PREMIJĄ

Sovietinės imperijos reikšmingiausias kultūrininkų-kūrėjų atžymėjimas yra kasmetinės, vadinamos Lenino premijos. Jos skiriamos už literatūrą, muziką, dailę, architektūrą ir kitas sritis. Šiemet premija už architektūrą paskirta lietuviams. Ją gavo Vytautas Čekanauskas, Vytautas Kazimieras Balčiūnas, Vytautas Brėdikis, Algimantas Kleinas ir Vincas Šileika už Lazdynų gyvenamojo rajono Vilniuje architektūrą. Literatūros premijai buvo kandidatai ir Jonas Avyžius su romanu "Sodybų tuštėjimo metas", bet premija paskirta rusui Konstantinui Simonovui.

NAUJOS LAUREATĖS RŪPESČIAI

Už visuomeninę veiklą gavusi Lietuvos katalikų mokslo akademijos premiją Alina Grininė me-

cenatui rašo: "Šiuo metu mano rūpesčiai — pagelbėti bent patarimais studijų dienos rengėjams, Motinos diena, Hamiltono mergaičių choro Aido koncerto rengimas Miunchene. Šiaip nuolatiniškai nusistovėję darbai: šeštadieninė mokykla, ketvirtadienio jaunimo susirinkimai, — repetitijos, mėnesiniai moterų susirinkimai su kultūrine programėle. Bet gal svarbiausiu rūpesčiu laikau pagalbą Lietuvai. Stengiuosi su-tikti kiekvieną atvykstantį ir išvykstantį, laiškais ir siuntiniais padėti".

KULTŪRINĖ VAKARONĖ LIETUVIŠKŲ VESTUVIŲ TEMOMIS

Jaunimo centro, Chicagoje, kitos savaitės penktadienio kultūrinėje vakaronėje gegužės 10 d. 8 val. vak. Irena Smieliausienė praves pokalbį tema "Lietuviškų vestuvių apeigos ir papročiai". Pašnekesys bus iliustruojamas gyvomis ištraukomis iš "Grandies" pastatytųjų Lietuviškų vestuvių.

UŽSAKĖ 12 KŪRINIŲ

Washingtono National simfoninis orkestras pas 11 kompozitorių užsakė 12 muzikos kūrinių, skirtų paminėti JAV 200 metų sukaktį.

Užsakykus gavo: Stephen Burton, Kensingtone, sukurti ciklą dainų baritonui ir orkestrui, panaudojant Silvijos Plath eilėraščius.

Indigo Dallapiccola, Florencijoje, Italijoje, — orkestrui kūrinių. Robert Evett, Washington, kamata mažam orkestrui ir chorui, panaudojant Mark Twain tekstą.

Gene Gutche, White Bear Lake, Minn., sukurti kūrį nors sava iniciatyva.

Ulyses Kay, Teaneck, N.J., — kūrinių orkestrui ir pranešėjui.

Benj. Lees, Great Neck, N.J., — kūrinių orkestrui.

Fr. Martin, šveicaras, gyvenas

Poetas Antanas Gustaitis gegužės 12 d. atvyks į Chicago, kur jo kūrybai skirtą vakarą rengia žurnalistų sąjungos centro valdyba Jaunimo centre 8 val. vak. Svečias čia skaitys poelį rinktinę ir pačią naujausią savo humoristinę poeziją, o apie jį patį dar pakalbės rašytojas Aloyzas Baronas.

Nuotr. V. Maželis

Olandijoje, — simfoniją pučiamiesiems instrumentams.

Juan Orrego — Salas, čilielis, gyvenęs Bloomingtone, Ind. — biblinė tema "Dievo dienos".

Robert Russell Bennett — chorui, panaudojant W. Billings kūrinių.

Gunther Schuller, Bostone, kūrinių orkestrui.

William Schuman, New Yorke, dešimtąją jo simfoniją ir chorui kūrinių.

Visapusiškai būtų labai naudinga, kad ši ne vien muzikos, bet ir literatūros bei dailės kūrinių užsakymo tradicija prigytų ir lietuviškoje išieivijoje. Užot skelbus šių sričių veikalam vien konkursus, pasibaigiančius ne kartą be rezultatu arba su gana menku rezultatu, įvairios organizacijos, fondai ir šviesūs mecenatai galėtų dažniau praktikuoti kultūringose visuomenės įprastose tiesioginiuose kūrinių užsakyma.

DEŠIMTMETIS NUO SIGNA-TARO PREL. K. SAULIO MIRTIES

Lietuvos nepriklausomybės akto signataras prel. Kazimieras Šaulys yra miręs 1964 m. gegužės 9 d. Lugano mieste, Šveicarijoje — prieš 10 metų. Buvo sulaukęs net 92 m. amžiaus. Kilimo švėkš-nietis. Mokėsi Palangos gimnazijoje, Kauno Kunigų seminarijoje drauge su Vaižgantu, Mačioniu, Jakšu, Skvirecku. Gilino mokslą Petrapilio dvasinėje akademijoje, kuria baigė aukščiausiu pažymiu. Idomu, kad jis parašė dvi disertacijas: vieną apie Savanorolą, kaip dorovės reformatorių, o antrą — apie Krylovo pasakėčių meniškumą ir tautiškumą. Už jas gavo teologijos ir bažnytinės teisės magistrų laipsnius. Nuo 1906 m. profesoriavo Kauno kunigų seminarijoje. Pasižymėjo gilia de-

my dalykų supratimu, dideliu humanišku. Studentų buvo mylimas ir gerbiamas. Didelė dalis iš Lietuvos po karo atvykusių lietuvių kunigų yra buvę jo mokiniai.

Buvo Kauno arkivyskupijos generaliniu vikaru prie arkiv. J. Skvirecko, dalyvavo visuomeniniame veikime, paruošė sociologijos vadovėlį ir seminarijoje dėstė sociologiją. Yra visos eilės straipsnių ir knygų bažnytinės teisės temomis autorius. Buvo išrinktas į Steigiamąjį seimą ir dirbo konstitucinėje komisijoje.

SIMTMETIS NUO MARCELI-NO ŠIKŠNIO GIMIMO

Vilniaus krašto kultūrininkas, Vilniaus lietuvių gimnazijos direktorius Marcelinas Šikšnis buvo gimęs 1874 m. gegužės 2 d. taigi šiemet sueina 100 m. nuo jo gimimo. Buvo daugelio mūsų Vilniaus krašto šviesuolių auklėtojas, bet jo įtaka siekė ir visą Lietuvą, ypač buvo paplitę jo kūrinių vadovaliai: aritmetikos, algebrės, geometrijos ir kt. Buvo uolus visuomenininkas, veiklus lietuvių organizacijose nuo pat studentavimo Maskvoje laikų. Kūrybingas publicistas, gausiai rašė įvairiuose lietuvių laikraščiuose. Taip pat ir rašytojas, savo pirmuosius eilėraščius spausdinęs Varpe, Okiniuke. Rašė dramas, pvz. Kražių tema, Pilenų kunigaikštis. Yra miręs Vilniuje 1970 m., turėdamas 96 metus amžiaus.

SATELITAS MEDICINOS TARNYBOJE

Mediciniškoms informacijoms perteikti pradama naudoti satelitus. Pvz. į amerikiečių medicinos laivą Hope Brazilijoje buvo atgabentas 17 m. jaunuolis, kuris buvo nusilpęs, karščiavo ir kosėjo. Gydytojai negalėjo susiekti priežasties. Jie greit, panaudodami satelitą, savo mažo radijo siųstuvu atsiėmė JAV medicinos specialistų nuomonės ir rado būdus jaunuolį išgelbėti. Per satelitą jie buvo persiuntę simptomų aprašymą ir nuotrauką.

SOVIETŲ RADARAI ERDVĖSE

Sovietų Sąjunga yra paleidusi į erdves radaro satelitus, kurie parodo laivų judėjimą pasauly.

VEŽIO STUDIJOS

JAV sveikatos institutas paskelbė 729 psl. knygą apie vėžio ligą. Nustatyta, kad vėžiu daugiau suserga vyrai: šimtui susirgusių vėžiu vyrų, atitinka 75 susirgusių moterys. Baltieji mažiau vėžiu serga negu negrai. 1950 - 1969 m. Cook apskrityje vėžiu mirė 179-635 žmonės.

JAV GYDYTOJŲ BIOGRAFIJOS

American Medical Assn. išleido suglaustas biografinius duomenis 371,000 JAV-se esančių gydytojų. Leidinio vardas "American Medical Directory". Viso — 4 tomai, kaina 110 dol.

ANTANO PETRIKONIO PARODA

Šio mūsų dailininko tapybos darbų paroda Marquette meno galerijoje, 3215 W. 63rd St., Chicagoje, atidaroma šiandien (gegužės 4 d.) 5 val. 30 min. vak. Paroda tęsis iki birželio 22 d. Atidara visas 7 savaitės dienas.

UNIVERSITETAS ISTYRE RŪKORIUS

Bostono universiteto medicinos centras, per 18 metų tyres 5,184 vyrus ir moteris, nustatė, kad vidutinio amžiaus vyrai, kurie surūko daugiau negu pokelį cigarečių per dieną, šešis kartus daugiau gali būti ištikti apopleksijos negu nerūkantieji.

EMOCINĖS PROBLEMOS IR AUTO NELAIMĖS

Maryland valstijoje ištyrus 50 žmonių, kurie žuvo susisiekimo nelaimėje, nustatyta, kad tokia tragedija daugiausia ištinka asmenis, kurie nenuosaikūs, kovingi, negatyvūs, linkę į perdėjimus, perdėta skubūs - aktyvūs, slėiami emocinių problemų.

Didelės Vertybės

SPECIALIAI

— I —

LIETUVA

Pilnai Apmokėta

Pilnai garantuota

10 šiltų skarelų su aukso siūlais.

5 Vilnonės skarelės 32" x 32", su aukso siūlais.

5 Acrylic skarelės 32" x 32", su aukso siūlais.

Pilna kaina — \$77.00

Oro paštu — \$81.00

5 Vilnonės skarelės 32" x 32", be kutų

1 Italiskas pliusinis lovos užtiesalas dvigubo dydžio, 190 x 230, gražūs rasta ir spalvos.

Pilna kaina — \$123.00

DIREKTINIO KAILIO PALTAS

Geriausia vertė

Puikiausia dovana

Pilna kaina \$115.00

COMBINATION SPECIAL

Nepaprastą vertybę

3 Jarda medžiagos vyriškam žiem. paltui 100% vilnonė

3 Jarda medžiagos moteriškam žiem. paltui, 100% vilnonė

3 1/2 Jardų medžiagos vyriškam kostiumui, 100% vilnonė

3 Jarda medžiagos moteriškai žiem. suknelei, 100% vilnonė

2 Paklodės, dvigubo dydžio

2 Pagalvių užvalkalai

6 Turkiski rankluosčiai

Pilna kaina — \$203.00

SPECIAL I

10 sv. gryni kailiūnų taukų

10 sv. kvietinių miltų

10 sv. ryžių

10 sv. cukraus

DAUG KITŲ PUIKIŲ DAIKTŲ

REIKALAUKITE MOSŲ NEMOKAMO ILIUSTRUOTO KATALOGO

Užsakykite dabar.

Užsakykite tik per

INTERTRADE

EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street

Penktas aukštas

New York, N.Y. 10010

Tel. — 982-1530

LABAI SVARBU

Vartoti rūbai svečiams iš USSR

Reikalaukite mūsų specialaus biuletenio.

MES TURIME 25 METŲ PATYRIMĄ SIAME BIZNYJE IR TAIP PAT TURIM TUKSTANTUS PATENKINTŲ KLIENTŲ.

LIETUVOS ŽMOGUS — JAV CENTO KŪRĖJAS

Amerikietiškieji centai dabar tampa susidomėjimo objektu, nes juose esantis varis daugiau kainuoja negu jų vertė, ir apyvartoje ima mažėti. Atsimintina, kad amerikiečiams centą sukūrė Šiauliuose gimęs Viktoras Dovydas Brenneris, kai kurį vadinamas Baranausku. Mirė jis New Yorke 1924 m. bal. 5 d., taigi šiemet sueina 50 m. nuo jo mirties. Kilimu — žydas. Dirbo savo tėvo papuošalų krautuve Šiauliuose. Išvykęs į Rygą, mokėsi graviravimo. Atvykęs į Ameriką, dirbo formų kintėju, lankė Cooper Union, Arts Students mokyklą, gilinodamas Paryžiuje ir tapo žinomas medalistas. 1909 metais jo sukurtasai Lincolno paveikslas buvo parinktas dėti į JAV cento monetą. Iš pradžių buvo dedami ir jo initialai. Yra sukūręs eilės garsųjų amerikiečių portretus.

G. Čapkauskienės rečitalis

(Atkelta iš 5 pusl.)

kinančias jos visą vokalinį mas-tą: G. Meyerbeero "O beau pays" iš op. "Hugonotai" ir J. Offenbacho "Les oiseaux dans la charmille" iš "Hofmano pasakų".

Vis didesnio meistriškumo siekiančiai dainininkei linkėtina koncertuose, šalia įspūdingu, bet vis dėlto abstrakčių koloratūrinių trelių (kartais savo dažnumu truputį sumonotoninančių programų), neužmiršti ir emocingų dalykų su raiškia žodine interpretacija. Reikia dainų, kurios ne tik žavėtų, bet ir jaudintų, pakeltų ant kojų visą auditoriją. Iki tokio lygio pakilti Ginai labai nedaug tetrūksta. Jau ir dabar po dažnos dainos pasigirsta nuoširdūs Brava... brava. Pr. V.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
3845 SOUTH WESTERN AVENUE
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MARINOMŲ VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvenhill 6-2345-4
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-08
AIKATA AUTOMOBILIAMS STATYTI

E U D E I K I S
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
ANTANAS M. PHILLIPS
5307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 874-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-3571

POVILAS J. RIDIKAS
4854 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-191

JURGIS F. RUDMIN
4319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-34

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpe 2-1008

Perskaite "Drauga", duokite ji kitiems.

Filmų įvairumai

STASE SEMENIENE

Žmogaus kova su savo sąžine

"THE CONVERSATION" — spalvotas filmas gvildena skersines ir privatus gyvenimą — paslapdumus pasiklausymą, įsijungus ir telefono laidus ar kitas priemones, bet gal labiausiai filmas svarsto kaltininko norą pabėgti nuo savo sąžinės. Visas būrys Watergate kaltininkų atrodė, bent dauguma jų, neturėjęs mažiausio supratimo, kad tai, ką jie darė, buvo neteislinga. Ir mūsų herojus — Harry Caul — žinoma filmo net nieko nenori žinoti apie savo darbo išdavas. Bet jis sužino, ir tai jį sunaikina.

Nors iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad šis filmas buvo pastatytas dabar jau iki kaulo įgrisusio Watergate šėšelyje, tačiau iš tikrųjų režisierius Francis Ford Coppola, (surežisavęs "The Godfather"), kuris pats parašė ir tekstą filmui, pradėjo jį jau 1969 m.

Vienišo Harry Caul istorija yra biuri. O tą ekspertą "slapuką" (besiklausantį svetimų pasikalbėjimų) suvaidino Gene Hackman ir jo vaidmuo išpaukė ekrane vienu labiausiai paveikliausių ir tragiškų charakterių paskutiniuose filmuose. Jį galima statyti lygiagrečiai su tokiu nepamirštamu Willy Loman filme "Death of a Salesman". Hackman yra taip puikus aktorius tiek daug skirtingose rolėse, kad daugeliui jis čia atrodo vargiai atpažintamas, ne tas, kupinas veiksmo susirėmimų, kaip filme "The French Connection", o prislėgtas, užsida-res, bailus, paranoiškas, nors ir geriausias savo amato specialistas vakarinėje Amerikos dalyje.

Gal jis yra geriausias visame krašte savo amate, bet jis nėra buvęs rytinėje dalyje nuo to sykiu, kai jo atlikti užkardavimai privedė prie trijų žmonių žmogžudystės. Ir jis nežino su sąžine tą kal-

tės pajautimą, lyg dvikantį priiminimą. Jis nueina į tokių rekorduotojų konvenciją, kur jį laiko karaliumi (o jis nori būti nežinomu), bet ten pajunta užgaulią, lyg bumerango atmuštą atmosferą. Jis mėgina priversti save nesirūpinti. Jis yra katalikas, nueina išpašinties ir maldauja atleidimo, kad kažkam pamiršo sumokėti už laikraštį, bet nesumini žmogžudystės. Juk tai ne jo reikalas, jis juk tik profesionalas! — mėtosi jo mintyse. Jis atlieka savo darbą, nieko neklausdamas, ir nenori girdėti atsakymų.

Paskutinio jo užsakymo atlikimas buvo miklus, planingas meistriškumas. Jis turi užkorduoti pletų pertraukos pasikalbėjimą tarp dviejų jaunu žmonių — porėlės, vaikščiojančios aplink pilną žmonių aikštę. Jis tai atliko su paskū porelę sekiojančių vyrų su maišu ir su paraboliskais mikrofonais iš pastatų (ant ilgo šautuvo įtaisytas mikrofonas talkomas į "auktos" ar "talkymo" burną). Iš kelių netikslių tokių pasikalbėjimų įrekdavimų elektronišku būdu tada padaro beveik visai gerą ir aiškų viena pasikalbėjimą. Jis yra geras amatininkas ir labai kantriai dirba, kad išgautų vyrų ar moterų pasikalbėjimus, kaip koks archeologas, atsargiai laikydamas pergamentą, kuris gali kiekvieno momentu sutrupėti.

Filmas yra kriminalinio pobūdžio, su nelauktu posūkiu pabaigoje, tačiau jį galima pavadinti ir gera charakterio studija. Galima stebėti visai šeimai įdomiausia gal bus vyrams, ypač mėgstantiems techniškus įrengimus ir panašiai, bet moterims atrodo perdaug lėtas tempas, tik į pabaigą gerokai intensyviau sugriebiantis dėmesį.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

TRAVEL ADVISORS OF AMERICA

su lietuve Loretta Kaslene ruošia ekskursijas į
Lietuvą 1974 m. Visos grupės skrenda Skandinavian
Airlines iš Chicago tiesiog į Kopenhagą.

1. — Gegužės	19 d., 19 dienų	— \$1,049.00
2. — Birželio	16 d., 16 dienų	— 995.00
3. — Birželio	30 d. 19 dienų	— 1,145.00
4. — Liepos	14 d. 16 dienų	— 1,049.00
5. — Liepos	28 d. 16 dienų	— 1,049.00
6. — Rugpjūčio	11 d. 19 dienų	— 1,195.00
7. — Rugpjūčio	8 d. 16 dienų	— 985.00

Kreipkitės —

TRAVEL ADVISORS OF AMERICA, INC.

180 No. Michigan Ave., Room 328

Chicago, Ill. 60601

Tel. 346-0102

Loretta Kaslene ten rasite visą dieną šeštadi; antradi ir ketv. nuo 5 iki 7 v. v. Taip pat namuose:

6953 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. Tel. 776-0180

SPYGLIAI IR RŪVELIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

DARBAI IR ŽMONĖS

Pavasariais ir akmuo atkunkta, taip sakant, pradeda labai judėti. Gal ir teisybė, gal ir ne, priklausoma, kas tuos akmenis vartaloja. Pavasariais darbų gausybė, tenka ne tik akmenis, žemes darbe, bet net ir įvairias valdybas vartinti, kaip neseniai įvyko Cicero arba Marquetė Parko kolonijoj. Vieni sako, kad vertimas neteisėtas, kiti, kad teisėtas, kas čia žino. Bet vertimas yra toks, kaip virvės traukimas. Kas turėjo už bendruomeninės virvės daugiau nutvėrusių, tas į tą pusę ir nutraukė. Galimas daiktas, krauju galima daugiau pakelti negu su šakėmis, bet į garbę žmogų tik su šakėmis tegalima iškelti. Taigi su tais vertimais pavasariniais nėra lengva, bet pavasariais ir akmuo juda, o ko norėti, kad žmogus nejudėtų.

Nenuostabu, kad bolševikai darbo diena paskelbė gegužės 1, bet ten, kur darbas, ten talka ir trintynės. Taip sakant, ir akmuo žonūs trina, ne tik žmonės. O dėl žmonių, ką tu padarysi, jie taip arti vienas kito, kad tiesiog lipa ant mazo, alkūnėmis zulinasi, beveik žino, kokią kiaušinėnę rytą valgei ir kokias pupelės krautuvėi pirkai ir koki šnapsą aną vakarą su kuo gėrei. Kai taip arti vienas kito trinėsi, žmogus sunku kitam per sprandą vardan tėvynės neužduoti, nes pavasarį ir akmuo juda, tai kaip žmogus, užvalges stekų, stovės nejudėdamas ir nekovodamas. O kovoti reikia. Ką ten tas ruskis, jis blogas, bet nei tu jo matai, nei jis tave mato, ką tu valgei ir gėrei, o jo žmona nenori būti pirmintinė, o jis pats, tas ruskis, visai nesiveržia į kokią valdybą. Taip sakant, priešas iš jo menkas, tai ne čia koks tavo kaimynas, brolis lietuvis, kurį matai ir kuriam pasirengęs spiauti ant skrybėlės.

Pavasariai — suvažiuojimų proga, ir mes tikime, kad visi suvažiuojimai praeis nuostabioj draugystėj ir pajudėjime. Kaip doras lietuvis nekovo kokiame LB Chicago apygardos suvažiuojime, kur yra progos savo jėgas parodyti, ypač šiais laikais, kada ne vienas skundžiasi, kad jau jėgos mažėja. Todėl nenuostabu, kad buvo gražių žodžių, kad iš džiaugsmo, kad šitaip mes draugiškai kovojame, galėję pats okupantas nusprogti. Te gu jis biauzybė miršta besijuokdamas, kad mes vienas kitą gražiai garbinam. Tegū jam, biauzybei, nuo juoko skrandis apsisverčia.

O mes vis ir toliau su didesniu entuziazmu savo kaimynui per galveles kirskime, nebūkime mes tokie be ambicijų, kaip kokie žydai, kurie net su arabais susitaria. Mes būkime narsūs ir garsūs, ir mūsų pagrindinis uždavinys tebūnie darbas skaldytis, nes skaldymasis reiškia daugėjimą, o kur daugiau, ten links miau ir geriau. Ir ta proga prisimename Ant. Gustaičio eilėraštį apie brolius pavergtojų.

Lietuvoj ir čia:
Du miške į dangų niūrų
Šaukėsi globėjo,
Du už marių, du už jūrų
Vis garsiau kalbėjo.

D. G.

Balsai susirinkimo salėje: Prašau balso... Tai neteisybė... Šėsk... Aš dėl tvarkos...

PATARIMAI LIETUVIAMS TENORAMS

"Šių laikų tenoras, jeigu nori būti populiarus ir dainuoti pirmaeiles partijas, amerikiečių publikai, visų pirma turi būti patrauklus, tai yra gražiai atrodantis ant scenos, turintis neblogą interpretaciją ir valdantis gerai italų, vokiečių, anglų kalbas. Nebūtina jį be akcento kalbėti, betgi tikrai be akcento perduoti publikai, kurią sudaro visos tautybės".

Sol. L. Baltrus

JAUNIMAS IR SENIMAS

"Koks jis būtų jaunimas, jei senus pusbačius valytų. Jaunima greitai įtarti mes, senieji rabinai. Tuoju klijuojame spalvą, kišam pažastin termometrą".

Liudas Dovydėnas

"Man niekad nesinorėjo mušti jau permušto, jau gulinčio, visai nusilpusio, paliegusio".

Br. Raila

— Mamyte, užmiršai lazdą, tėvelis sakė, kad šiandien susirinkime reikės labai kovoti.

Per daug rašančių lietuvių jaunuolių

"Tėviškės Žiburiuose" Al. G. mantas skundžiasi: "Po sėkmingo pasirodymo rengėjai vargo, dirbo ir stengėsi nuvalyti, nutrinti, numazgoti ar net ir dažais užlyginti visus tuos užrašus, kurie buvo palikti ant sienų ('menininkai' vartojo paprastus ir lūpų pieštukus, rašalą, spalvotą kreidą). Jei tie palikti tekstai būtų buvę bent nekalto turinio, dar nebūtų taip blogai, bet nemaža dalis jų buvo nešvarūs sakiniai, žodžiai, piešiniai. Įdomu ir tai, kad tēpliotų tarpe buvo ne tik paauglių vaikų, bet ir merginų. Kurie jų reikėsi 'meninimis' pastangomis, būtų sunku pasakyti, bet toji aktyvistių publika buvo mišri. Atseit, visa tai buvo daroma, jei ir ne pačiam ar pačiai aktyviai dalyvaujant, tai bent toleruojant".

NORI BŪTI LAIKRAŠTININKU — MOKĖK LAIKRAŠTININKŲ KALBĄ

Torontiško "Star" kolumnistas Gary Lautens sakosi gausius iš daugelio universiteto studentų užklausimus apie galimybes ir naudą, įsiriškus į laikraštinių eiles.

Visiems užklausiems jis atsakęs, jog laikraštinių darbų ir pajamos esą neblogi. Vis dėlto, norint pasidaryti laikraštinių, reikia pirmiausia išmokyti laikraštinių kalbą, geriau pasakius, susidaryti specialų (tik laikraštiniams privalomą) žodyną.

Pavyzdžiui, kažkuris naujokas žurnalistikos srityje ims ir išsireikš, jog tas ir tas protestantas esąs dievobaimingas. O protestanto atžvilgiu niekad negalima taip išsireikšti, nes protestantas niekad nebūna dievobaimingas. Jis tik protestuoja.

Arba stabtelėjime ties žodžiu kalbėti (talk).

Mokesčiai

— Tai buvo teisinga, kaip pajamų mokesčiai. Nieko nėra teisingiau.

— Mokesčiai, kaip ir daugelis kitų dalykų, yra pagrindiniais reikalavimu ir pristatymu. Valdžia reikalauja, o mes parūpiname.

— Jeigu mokesčiai vis kils ir kils, tai žmogus turės dirbti, kaip šuo, kad galėtų kaip jis gyventi.

— Mokesčiai yra kaina, kurią mes mokame civilizacijai.

— Niekada per daug nevertink, tai padarys mokesčių inspekcija.

Patarimai turistams

Į kelionę pasiimkite tik būtiniausius baldus.

Pasiklydę miške, nesijaudinkite — eikite į artimiausią kaimą.

Jeigu sušlapę jūsų degutukai, išdžiovinkite juos lauko liepsnoje ir tik po to naudokite. A. Š.

CHORO REPETICIJOS

Choro vedėjas, netekęs kantrybės, ėmė plūsti visus choristus: — Ak, jūs ožiai! Kiekvienas bliuina savo balsu kaip pamišėlių namuose.

— Atsiprašau, — prataria vienas choristas, — pamišėlių namuose bent vedėjas būna normalus.

Toksa migdolių tų pusnies baitumas, Tartum žydėtų kanaaninkas Tumas. Bern. Brazdžionis

— Tuščių žmonių iš viso nėra: kas per daug neima į galvą, tas daugiau paima į pilvą.

Darbininkų krašte Sov. Rusijoj darbininkas džiaugiasi, kad jis gali laimingai alsuoti. Leninistinis akmuo prie kojos yra tam, kad iš džiaugsmo nepakiltų į orą.

STEBUKLAI

Komunistas valdininkas vaužia traukiniu su popu ir, norėdamas jį pasiepti, klausia:

— Pasakyk, kodėl šiais laikais nebėra stebuklų?

— Kaip tai nebėra? — atsaukna popas. — Dabar didesni stebuklai vyksta nei seniau. Kristus tik vieną kartą pamaitino minią, padauginęs duoną. Šiandieną kolūkiečio metinis uždarbis gali žmogų išmaitinti tik du mėnesius, o jis prasimaitina iš tų metų.

MAŽIEJI FILOSOFAI

Grijusį iš komandiruotės tėvą sūnelis Vytukas šitaip informavo apie neseniai gretimame name buvusį gaisrą:

— Žinai, tėtė, atvažiavo daug ugniagesių, nuplėšė stogą ir degino šitą namą.

NEDARBO DIENA

— Mamyte, išvirk man kiaušini, — prašo Gintaras.

— Vaikeli, vakar višta nepadėjo.

— Tiesa, vakar višta buvo nedarbo diena.

PIRKŲ MAMĄ

— Pirkiau kitą mergaitę, tu, Onute, negera, nenori klausyti, — kalba mama trejų metų dukrelei.

— Ir aš pirkiau kitą mamą, — atsakė Onutė.

LAIKAS

Sugrįžęs iš darbo, tėvas klausia sūnelį Juozuką:

— Kur mama?

— Ji prieš penkis valandas penkioms minutėms pas kaimyną išėjo.

Baisus senelis

— Močiute, senelis man įspyrė į galvą, — skundžiasi Rimutis.

— Kaip jau jis tau įspyrė, — netiki močiutė.

— Pasiėmęs šlepetę į ranką, — atsako Rimutis.

Laiminga eilė

— Petriuk, ar tave tėvas lupia?

— Ne, iš dešimties brolių aš pats jauniausias, ir kol eilė ateina man, jis pavargsta.

KAINOS

— Kiek kainuoja šis paltas? klausia pirkėjas.

— Jei tamsta tuojau mokėtum — 50 dolerių, bet jei intum į skolą — 100 dolerių; bet tada reikėtų 50 dolerių tuojau įmokėti, — paaiškino pardavėjas.

MADOS KANKINYS

— Įsivaizduok sau, kad mūsų kaimynystėje pačiuptas vagis naktį daręs trečią įsilaužimą į vis tą pačią moteriškų rūbų krautuvę, — sako vyras.

— Keista, kokiam tikslui reikėjo jam tą pačią naktį net tris kartus laužtis vis į tą pačią krautuvę?

— Pakeisti vogtą suknelę, kuria plėšiko žmona vis nebuvo patenkinta.

PAZADAS

Paleistas iš kalėjimo Chicago gangsteris aplanko savo mylimąją, turinčią gėlių parduotuvę, ir klausia, kaip einasi biznis.

— Prastai. Vakare visą dieną nepardaviau nė vienos gėlės, — skundžiasi mergina.

— Nenusimink! — guodžia ją gangsteris. — Nuo dabar viskas pasikeis į gerąją pusę. Prižadau tau šią savaitę 20 laidotuvių šiame kvartale.

DVYNUKAI

— Girdėjau, paties žmona sušilaukė dvynukų. Tikras esu, kad jie naktimis kelia jums nepakenčiamą triukšmą.

— Nėra jau taip blogai, nes vienas verkdamas kito verksmą nuslopina.

ATSARGUMAS

Kelneris, ką tik atnešęs lankytoji patiekalą, reikalauja už jį užmokėti.

— Nejaugi jūs manimi nepasitikite? — nustemba klientas.

— Pasitikiu. Bet, matote, jūs užsisakėte neviežius grybus.

Nuostabūs darbininkas Pieslynis Bereznieko

NESUSIPRATIMAS

— Kodėl nesustojai, kai švilpiau, — šaukia policininkas mašina važiuojančiai merginai.

— Todėl, kad tamsta be reikalo laiką gaišti, aš jau esu sušizadėjusi.

NORI PRAKTIŠKO ATLYGINIMO

Žvejys išgelbėjo akestantį.

— Gelbėjau, visą gyvenimą būsiu tau dėkingas.

— Gerai, gerai... Pasakyk verčiau, ar yra žuvies toje upėje?

— nekantriai paklausė žvejys.

ANTRASIS TERMINAS

Vyras žmonai, per ilgai besikučiančiai jų gerų bičiulių vestuvinėm apeigom:

— Paskubėk, brangioji, kitaip mudu spėsiva tik jų skyryboms.

PASLAPTIS

Vyras žmonai, apie pusantros valandos laiko iškalbėjusial telefonu:

— Galų gale, baigė.

— Taip, ir sužinojau didelę paslaptį.

— Pavyzdžiui, kokią?

— Neverta tau sakyti, nes tu vis tiek ją sau pasilaikysi.

— Pasaulio pabaiga! Taip skelbia Rauda su Plunksn(a).

Tokio kataklizmo akivaizdoje negali tylėti, nes gal čia jau paskutinė proga pasidalinti su tauta savo išmintim.

Dr. K. Keblys

— Tinginsy — irgi savo srities specialistas.

Įdomu ką darytų mūsų koks nors veikėjas, jei mes jį aprengtume kaip čia amerikiečiai aprengė savo prezidentą.

TROKUMAS

— Andrius — neblogas vyras, bet turi vieną trūkumą: nemoka kortuoti.

— O argi tai trūkumas?

— Labai didelis. Nemoka, bet visuomet lošia.

NERA PASIRINKIMO

Besivečiuojas vyrukas, šiek tiek įsigėres, kreipiasi į vieną ponitę:

— Šis pobūvis yra labai nuobodus, eikime namo!

— Negaliu, gerbiamasis: aš esu namų šeimininkė.

— Tėvai mokėsi iš vaikų klaidų.